

Χτίζοντας το μέλλον μας μαζί

Ενιαία
Ετήσια Έκθεση
Απολογισμού 2016
ΣΥΝΟΨΗ

Περιεχόμενα

Μήνυμα του Διευθύνοντος Συμβούλου

Βασικά στοιχεία για τις επιχειρηματικές μας δραστηριότητες το 2016 και τις προοπτικές για τον Όμιλο.

Επισκόπηση Δραστηριοτήτων

Επισκόπηση του Ομίλου: πώς δημιουργούμε αξία, αξιολογούμε τα ουσιώδη θέματα και συμπράττουμε με τους συμ-μετόχους μας.

Επιδόσεις Ομίλου

Επιδόσεις του Ομίλου το 2016 μέσα από ένα ευρύ φάσμα χρηματοοικονομικών και μη χρηματοοικονομικών δεικτών.

Επιδόσεις γεωγραφικών τομέων

Επιδόσεις του Ομίλου το 2016 σε καθέναν από τους τέσσερις γεωγραφικούς τομείς: ΗΠΑ, Ελλάδα και Δυτική Ευρώπη, Νοτιοανατολική Ευρώπη και Ανατολική Μεσόγειο.

Εταιρική Διακυβέρνηση

Σύνοψη των αρχών διακυβέρνησης του Ομίλου και των δράσεων του Διοικητικού Συμβουλίου το 2016.

Παραρτήματα

Συνοπτικές χρηματοοικονομικές και μη χρηματοοικονομικές καταστάσεις.

Το παρόν έντυπο αποτελεί τη σύνοψη της πέμπτης Ενιαίας Ετήσιας Έκθεσης Απολογισμού 2016 του Ομίλου TITAN, η οποία συντάχθηκε σύμφωνα με τις νομικές υποχρεώσεις που απορρέουν από την ελληνική νομοθεσία και τις Ευρωπαϊκές Οδηγίες, τις Κατευθυντήριες Οδηγίες του Διεθνούς Συμβουλίου Ολοκληρωμένων Αναφορών (IIRC), τον Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου και τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (IFRS).

Η πλήρης Ενιαία Ετήσια Έκθεση Απολογισμού 2016 αποτελείται από την Ενιαία Ετήσια Έκθεση Απολογισμού 2016 και τον Πίνακα γνωστοποίησης του GRI (GRI Index) για το 2016 που έχει αναπτυχθεί σύμφωνα με τις κατευθυντήριες οδηγίες της Διεθνούς Πρωτοβουλίας για την Έκδοση Απολογισμών Βιωσιμότητας GRI G4.

Ο απολογισμός των μη-χρηματοοικονομικών επιδόσεων του Ομίλου TITAN παρουσιάζεται στην Ενιαία Ετήσια Έκθεση Απολογισμού 2016, με αναφορά στα θέματα που προσδιορίστηκαν ως ουσιώδη για τον Όμιλο και τους συμ-μετόχους του. Για τον προσδιορισμό, την αξιολόγηση και την αναφορά των ουσιωδών θεμάτων ο Όμιλος TITAN εφαρμόζει διεθνή πρότυπα και συγκεκριμένα τις σχετικές αρχές και τις κατευθυντήριες οδηγίες της Διεθνούς Πρωτοβουλίας για την Έκδοση Απολογισμών Βιωσιμότητας (GRI), τις κατευθυντήριες οδηγίες και τα πρωτόκολλα της Πρωτοβουλίας για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη στον κλάδο Τσιμέντου (CSI), η οποία λειτουργεί στο πλαίσιο του Παγκόσμιου Επιχειρηματικού Συμβουλίου για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (WBCSD) και τα κριτήρια «προηγμένου επιπέδου» της Πρωτοβουλίας του Οικουμενικού Συμφώνου του ΟΗΕ για την έκδοση Αναφορών Προόδου (UNG).

Η Ενιαία Ετήσια Έκθεση Απολογισμού 2016 έχει ελεγχθεί και πιστοποιηθεί για την τήρηση των παραπάνω προτύπων από την εταιρία ανεξάρτητων ελεγκτών ERM CVS.

Η Ενιαία Ετήσια Έκθεση Απολογισμού (IAR 2016) και η πιστοποίηση της ERM CVS είναι διαθέσιμες στην ιστοσελίδα integratedreport2016.titan.gr.

Παρακαλούμε στείλτε μας τα σχόλιά σας μέσω της παραπάνω ιστοσελίδας.

Χτίζοντας το μέλλον μας μαζί

Το 2016 σημειώσαμε πρόοδο μαζί με τους συμ-μετόχους μας για την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης και τη δημιουργία ενός καλύτερου μέλλοντος για όλους. Στο παρόν έντυπο αναδεικνύουμε βασικές πληροφορίες που περιλαμβάνονται στην Ενιαία Ετήσια Έκθεση Απολογισμού 2016 του Ομίλου TITAN, καθώς και επιλεγμένα σχετικά παραδείγματα.

Το 2016 σημειώθηκε πρόοδος και στις τρεις βασικές προτεραιότητες του Ομίλου - την ισόρροπη επίτευξη κερδοφορίας και ανάπτυξης, τη συστηματική βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και τη διασφάλιση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας των δραστηριοτήτων μας.

Η γεωγραφική μας διαφοροποίηση και η καθετοποίηση των δραστηριοτήτων μας ενίσχυσε την ανταγωνιστικότητά μας και μας επέτρεψε να αναπτυχθούμε σε αγορές που ευημερούν, αλλά και να επιτύχουμε ικανοποιητικά αποτελέσματα σε αγορές που αντιμετωπίζουν προκλήσεις. Η δέσμευσή μας για συνεχή βελτίωση παραμένει κινητήριος δύναμη για τον καθένα από εμάς, τόσο σε τοπικό όσο και σε ομιλικό επίπεδο.

Η συνεργασία με τους συμ-μετόχους μας σε όλα τα επίπεδα αποτελεί καθοριστικό παράγοντα του τρόπου με τον οποίο προσεγγίζουμε τη βιώσιμη ανάπτυξη, παράλληλα με την προτεραιότητα ενδυνάμωσης των δραστηριοτήτων μας. Εργαζόμαστε με στόχο τη διασφάλιση της ανάπτυξης των δραστηριοτήτων μας με υπευθυνότητα, μαθαίνουμε από τους συμ-μετόχους μας και εμβαθύνουμε τις συνεργασίες μας σε όλα τα επίπεδα. Στο πλαίσιο αυτό, έχουμε δεσμευτεί ότι θα στηρίζουμε την υλοποίηση της Ατζέντας 2030 του ΟΗΕ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, με τη συμμετοχή μας σε διεθνείς και τοπικές συνεργατικές δράσεις για την επίτευξη των σχετικών Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDGs).

Βασικά στοιχεία 2016

Κύκλος εργασιών
€1.509,2 εκ.

Λειτουργικά κέρδη (EBITDA)
€278,6 εκ.

Καθαρά κέρδη
€127,4 εκ.

Σύνολο ενεργητικού
€2.789,8 εκ.

Επενδυτικές δαπάνες
Σύνολο:
€150,6 εκ.
Για το περιβάλλον:
€37,9 εκ.

Εργαζόμενοι
5.482
(έως τις 31 Δεκεμβρίου 2016)

Μήνυμα Διευθύνοντος Συμβούλου

Αγαπητοί Μέτοχοι και Συμ-μέτοχοι

Η χρονιά που πέρασε χαρακτηρίζεται από ανάμικτες αλλά συνολικά θετικές εξελίξεις στην αγορά για τον Τιτάνα, ο οποίος κατάφερε να καταγράψει περαιτέρω πρόοδο και στις τρεις βασικές του προτεραιότητες: την εξισορρόπηση κερδοφορίας και ανάπτυξης, τη συστηματική βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και τη διασφάλιση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας των δραστηριοτήτων του.

Μοχλός ανάπτυξης του Ομίλου, η ισχυρή κερδοφορία στις ΗΠΑ

Ο κύκλος εργασιών και η κερδοφορία του Τιτάνα βελτιώθηκαν για τρίτη συνεχόμενη χρονιά, κυρίως ως αποτέλεσμα της ανάπτυξης της αγοράς στις ΗΠΑ και, σε μικρότερο βαθμό, των παραγωγικών βελτιώσεων που πραγματοποιήθηκαν στην Αίγυπτο. Ο ενοποιημένος κύκλος εργασιών ανήλθε σε €1.509 εκατ., παρουσιάζοντας αύξηση 8% σε σύγκριση με το 2015, ενώ τα λειτουργικά κέρδη, προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων, αυξήθηκαν κατά 28,7% και ανήλθαν σε €279 εκατ. Τα καθαρά κέρδη μετά τα δικαιώματα μειοψηφίας και την πρόβλεψη για φόρους ανήλθαν σε €127 εκατ., στα οποία περιλαμβάνεται η αναγνώριση πρόσθετων φορολογικών απαιτήσεων από ζημιές παρελθουσών χρήσεων στις ΗΠΑ, γεγονός που αύξησε τα κέρδη κατά €90 εκατ.

Στις ΗΠΑ, μέσα σε ένα ευνοϊκό οικονομικό περιβάλλον με χαμηλή ανεργία, καταναλωτική εμπιστοσύνη και αυξημένες επενδύσεις στις υποδομές, η βελτίωση της ζήτησης για οικοδομικά υλικά συνεχίστηκε. Έχοντας υλοποιήσει ένα επενδυτικό πρόγραμμα ύψους €200 εκατ. τα τελευταία τρία χρόνια, μπορούσαμε να επωφεληθούμε από την ανάπτυξη της αγοράς, επιτυγχάνοντας βελτίωση στις πωλήσεις, στους συντελεστές λειτουργίας των εργοστασίων και στην κερδοφορία μας, τόσο στον κλάδο τσιμέντου, όσο και στις καθετοποιημένες δραστηριότητες.

Στην Αίγυπτο, όπου σημειώθηκε αύξηση της ζήτησης τσιμέντου, επωφεληθήκαμε σημαντικά από τη μείωση του κόστους παραγωγής που επιτεύχθηκε παράλληλα με την εξασφάλιση της ενεργειακής επάρκειας των εργοστασίων

μας. Το σχετικό πρόγραμμα επενδύσεων ολοκληρώθηκε με την λειτουργία του μύλου άνθρακα στο εργοστάσιο της Αλεξάνδρειας τον Δεκέμβριο. Έτσι, παρά την υποτίμηση της αιγυπτιακής λίρας πάνω από 50% εντός του έτους, η κερδοφορία των δραστηριοτήτων μας σημείωσε βελτίωση, ακόμα και σε όρους ευρώ, ξεκινώντας βέβαια από μια χαμηλή βάση σύγκρισης.

Η Ελλάδα διανύει τον έβδομο χρόνο λιτότητας και ο κατασκευαστικός κλάδος παραμένει σε βαθιά ύφεση, με περιορισμένες δαπάνες σε έργα υποδομής και ουσιαστικά ανύπαρκτη ιδιωτική οικοδομική δραστηριότητα. Τα εργοστάσια στην Ελλάδα συνέχισαν την έντονη εξαγωγική τους δραστηριότητα, η κερδοφορία όμως επηρεάστηκε αρνητικά υπό την πίεση του διεθνούς ανταγωνισμού.

Οι αγορές της Νοτιοανατολικής Ευρώπης παρουσίασαν μια μικτή εικόνα, με τις δραστηριότητές μας πάντως να διατηρούν συνολικά μια σταθερή απόδοση. Η κοινοπραξία μας στην Τουρκία επωφελήθηκε της αυξημένης ζήτησης για ιδιωτικά και δημόσια έργα υποδομής, αλλά επηρεάστηκε αρνητικά, σε όρους ευρώ, από τη διολίσθηση της τουρκικής λίρας.

Επενδύσεις σε οργανική ανάπτυξη και γεωγραφική επέκταση

Κάνοντας πράξη τη στρατηγική μας για γεωγραφική διαφοροποίηση σε επιλεγμένες περιοχές, επεκτείναμε το γεωγραφικό μας αποτύπωμα στη Νότια Αμερική μέσω της απόκτησης ποσοστού συμμετοχής στην τσιμεντοβιομηχανία Cimento Apodi στη Βραζιλία. Η Cimento Apodi διαθέτει ένα σύγχρονο εργοστάσιο παραγωγής τσιμέντου και μια μονάδα άλεσης τσιμέντου στην πολιτεία Ceará στη βορειοανατολική Βραζιλία, με παραγωγική δυναμικότητα που ξεπερνά τους 2 εκατ. τόνους τσιμέντου ετησίως. Η τρέχουσα ζήτηση για οικοδομικά υλικά στη Βραζιλία είναι χαμηλή, ωστόσο η αύξηση του πληθυσμού στα αστικά κέντρα υποδηλώνει θετικές μακροπρόθεσμες προοπτικές.

Οι επενδυτικές δαπάνες που πραγματοποιήσαμε στις υφιστάμενες δραστηριότητές μας ανήλθαν σε €151 εκατ. και αφορούσαν κυρίως στην ανάπτυξη των δραστηριοτήτων μας στις ΗΠΑ και σε έργα για τη διασφάλιση της ενεργειακής επάρκειας των εργοστασίων μας στην Αίγυπτο. Επενδύσεις πραγματοποιήθηκαν και στους άλλους γεωγραφικούς τομείς των δραστηριοτήτων μας και αφορούσαν κυρίως σε λειτουργικές επενδύσεις και περιβαλλοντικές βελτιώσεις.

Αναφορικά με την χρηματοδότηση του Ομίλου, ο Τιτάνας κατάφερε να αντλήσει το 2016 €300 εκατ. μέσω της έκδοσης ομολογιακού δανείου πενταετούς διάρκειας, με ετήσιο επιτόκιο 3,5%. Ο οίκος πιστοληπτικής αξιολόγησης Standard & Poor's επιβεβαίωσε την πιστοληπτική ικανότητα του Ομίλου ως «BB» διατηρώντας τη θετική προοπτική του, εστιάζοντας στην ισχυρή ρευστότητα του Ομίλου

Πρωτοβουλίες για τη βελτίωση της λειτουργικής αποτελεσματικότητας

Ο Τιτάνας επενδύει σταθερά στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς του, τόσο μέσα από τοπικές πρωτοβουλίες στα κέντρα δραστηριοτήτων του, όσο και σε κεντρικό επίπεδο Ομίλου. Οι τομείς στους οποίους δίνεται ιδιαίτερη έμφαση είναι η βελτιστοποίηση της συντήρησης των λειτουργικών μονάδων, νέες ψηφιακές υποδομές, η ανάπτυξη της καινοτομίας στις διεργασίες και στα προϊόντα μας, καθώς και δύο μεγάλες, ομιλικές πρωτοβουλίες που αφορούν στις προμήθειες και στην ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού.

Στις προμήθειες, ολοκληρώθηκε το 2016 η πρώτη φάση ενός προγράμματος μετασχηματισμού των σχετικών λειτουργιών Ομίλου, με το οποίο βελτιστοποιούμε τον αριθμό των προμηθευτών μας και χτίζουμε πάνω σε μακροχρόνιες σχέσεις που προσθέτουν αξία, με στόχο τη μείωση του «συνολικού κόστους», τη διασφάλιση διαφάνειας και την προαγωγή των αρχών της βιωσιμότητας σε όλη την εφοδιαστική αλυσίδα.

Όσον αφορά στην ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού, εφαρμόστηκε σε όλες τις χώρες του Ομίλου η «Πλατφόρμα Ηγεσίας» (Titan Leadership Platform), ένα σημαντικό πρόγραμμα με στόχο την ενίσχυση των συμπεριφορών που αναδεικνύουν ηγέτες, μέσα από μια νέα διαδικασία προσωπικής ανάπτυξης. Το πρόγραμμα απαντά στα πιο ουσιαστικά ζητήματα που προέκυψαν από την έρευνα ικανοποίησης εργαζομένων που έγινε το 2015 και αποτελεί ένα αποτελεσματικό μέσο για την περαιτέρω διάδοση των αρχών και αξιών μας.

Ευθυγράμμιση με τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ

Στο πλαίσιο υποστήριξης της Ατζέντας 2030 του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών που ανακοινώθηκε στο τέλος του 2015, προχωρήσαμε στην ολοκλήρωση σε τοπικό επίπεδο, όπου ο Τιτάνας έχει δραστηριότητες με μετοχική πλειοψηφία, των αξιολογήσεων των ουσιαστικών θεμάτων ή των κοινωνικών επιπτώσεων. Τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων ευθυγραμμίστηκαν σε πρώτο βαθμό ανάλυσης με τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ (SDGs), τους οποίους και στηρίζουμε μέσα από υπάρχουσες αλλά και νέες τοπικές και διεθνείς συνεργασίες μας. Λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα των τοπικών αξιολογήσεων, εξετάσαμε την υφιστάμενη καταγραφή των ουσιαστικών θεμάτων του Ομίλου, η οποία επιβεβαιώθηκε ως επίκαιρη βάση για την ανάπτυξη της στρατηγικής του Τιτάνα για τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Η εταιρική μας διακυβέρνηση σε θέματα βιώσιμης ανάπτυξης ενισχύθηκε περαιτέρω με τη σύσταση της Επιτροπής Βιώσιμης Ανάπτυξης, στην οποία συμμετέχουν μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και της Εκτελεστικής Επιτροπής του Ομίλου, για την εποπτεία της μακροχρόνιας δέσμευσής μας για βιώσιμη ανάπτυξη. Ενδεικτικά, σημαντικά στοιχεία των προσπαθειών που έγιναν το 2016 προς την κατεύθυνση της βιώσιμης ανάπτυξης αποτελούν: η σταθερή προσήλωση του Ομίλου στην ασφάλεια, η οποία είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση του αριθμού ατυχημάτων που οδήγησαν σε απώλεια χρόνου εργασίας εργαζομένων (LTI), η αυξημένη χρήση των αποβλήτων και παραπροϊόντων ως πρώτων υλών, ο χαρακτηρισμός των εγκαταστάσεών μας στο Pennsulo της Φλόριντα ως «zero waste» και η ενίσχυση

των συνεργασιών του Ομίλου με ακαδημαϊκά ιδρύματα και προγράμματα εκπαιδευτικής υποστήριξης, συνυφασμένα και με τη δέσμευσή μας απέναντι στο Ευρωπαϊκό Σύμφωνο για τη Νεολαία (European Pact for Youth).

Οι επενδύσεις μας στον έλεγχο των εκπομπών και τη μείωση τους, όπου χρειάζονταν, συνεχίστηκαν και οδήγησαν σε περαιτέρω αξιοσημείωτη μείωση των εκπομπών σκόνης. Στον αντίποδα, οι εκπομπές CO₂ σημείωσαν οριακή αύξηση, καθώς η βελτίωση που σημειώθηκε από την αυξημένη χρήση δευτερογενών καυσίμων δεν ήταν αρκετή ώστε να αντισταθμίσει δυσμενείς μεταβολές στο μίγμα προϊόντων και στο μίγμα καυσίμων. Στο πλαίσιο της χάραξης της στρατηγικής μας, με στόχο την ευθυγράμμισή της με την Ατζέντα 2030 του ΟΗΕ, θα επαναπροσδιορίσουμε μέσα στο 2017 τους μακροπρόθεσμους στόχους για τις εκπομπές των εργοστασίων μας.

Θετικές προοπτικές για το 2017

Οι προοπτικές του Ομίλου για το 2017 διαγράφονται θετικές, παρά τις σημαντικές αβεβαιότητες και διεθνείς προκλήσεις. Στην παρούσα συγκυρία, οι δραστηριότητές μας στις ΗΠΑ αναμένεται να αποτελέσουν την ισχυρότερη πηγή ανάπτυξης και κερδοφορίας του Τιτάνα, λόγω του συνδυασμού της αυξημένης ζήτησης της αγοράς με τα οφέλη από τις εκτεταμένες επενδύσεις μας.

Στην Ελλάδα, η ζήτηση εκτιμάται ότι θα μειωθεί περαιτέρω καθώς τα τρέχοντα έργα υποδομής ολοκληρώνονται και η έναρξη νέων έργων καθυστερεί. Οι εξαγωγές θα συνεχιστούν, αλλά κάτω από την αυξανόμενη πίεση του διεθνούς ανταγωνισμού. Η Νοτιοανατολική Ευρώπη, σε μία ευρύτερη περιοχή πολιτικής αστάθειας και οικονομικής δυσπραγίας, θα παραμείνει στα τρέχοντα επίπεδα δραστηριότητας. Στην Αίγυπτο, παρά τη βραχυπρόθεσμη αστάθεια, η ζήτηση εκτιμάται ότι θα επιδείξει ανθεκτικότητα, ενώ η δραστηριότητά μας θα ωφεληθεί από την ολοκλήρωση των επενδύσεών μας στα τέλη του 2016.

Στην Τουρκία, η θετική μέχρι τώρα τάση ενδέχεται να αναστραφεί, καθώς αυξάνεται το παραγωγικό δυναμικό ταιμνέντου ενώ οι τοπικές προκλήσεις μπορεί να επηρεάσουν τη ζήτηση. Τέλος, στη Βραζιλία, η ζήτηση αναμένεται να αρχίσει να σταθεροποιείται μέσα στο 2017.

Τα αποτελέσματα του Ομίλου για το 2016, σε συνδυασμό με τις θετικές προοπτικές του 2017, επιτρέπουν στο Διοικητικό Συμβούλιο να προτείνει στη Γενική Συνέλευση των Μετόχων τη διανομή μερίσματος €0,10 ανά μετοχή, καθώς και την επιστροφή κεφαλαίου €1,00 ανά μετοχή.

Ευχαριστούμε τους μετόχους και τους συμ-μετόχους μας για τη στήριξη που μας παρέχουν στην υλοποίηση της στρατηγικής μας, που θα αποφέρει ανάπτυξη και κερδοφορία, ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και διασφάλιση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας του Τιτάνα.

Δημήτρης Παπαλεξόπουλος
Διευθύνων Σύμβουλος

Επισκόπηση δραστηριοτήτων

Ο Τιτάνας είναι ένας πολύ-περιφερειακός παραγωγός τσιμέντου και άλλων δομικών υλικών. Με έδρα την Αθήνα, ο Όμιλος διαθέτει εργοστάσια παραγωγής τσιμέντου σε δέκα χώρες.

Κατά τη διάρκεια των 114 ετών λειτουργίας μας, οι αξίες στο επίκεντρο της εταιρικής μας κουλτούρας έχουν στηρίξει την άσκηση της επιχειρηματικής μας δράσης με σεβασμό, υπευθυνότητα και διαφάνεια. Ακολουθώντας μία ολοκληρωμένη στρατηγική, έχουμε διατηρήσει την ευελιξία και τον δυναμισμό μας, λαμβάνοντας πάντα υπόψη τις μακροπρόθεσμες, ευρύτερες ανάγκες των συμ-μετόχων μας, στο πλαίσιο των στρατηγικών μας προτεραιοτήτων.

Η επιτυχία μας στηρίζεται στην αξιοποίηση των βέλτιστων διαθέσιμων τεχνολογιών, στη συστηματική έρευνα και στη συνεχώς διευρυνόμενη τεχνογνωσία μας. Πάνω απ' όλα, βασίζομαστε στις υψηλές δεξιότητες και την εμπειρία των ανθρώπων μας, οι οποίοι εκφράζουν στην πράξη τις αξίες που διέπουν τον Όμιλο. Οι επιχειρηματικές μας δραστηριότητες διεξάγονται τόσο από εταιρίες που ανήκουν εξ' ολοκλήρου στον Όμιλο, όσο και από κοινοπραξίες με καταξιωμένους εταίρους και περιλαμβάνουν την παραγωγή, τη μεταφορά και τη διανομή τσιμέντου, σκυροδέματος, αδρανών υλικών, ιπτάμενης τέφρας, κονιαμάτων και άλλων δομικών υλικών.

Η ιστορία μας αναδεικνύει τη διαχρονική μας δέσμευση στην εξυπηρέτηση των αναγκών της κοινωνίας, συμβάλλοντας ταυτόχρονα στη βιώσιμη ανάπτυξη με υπευθυνότητα και ακεραιότητα. Τα υλικά που διαθέτουμε συμβάλλουν στην κατασκευή κτιρίων που βελτιώνουν τη ζωή των ανθρώπων και τους παρέχουν προστασία, καθώς και στη δημιουργία υποδομών που διευκολύνουν το εμπόριο, ενισχύουν την επιχειρηματική ανάπτυξη, υποστηρίζουν την εκπαίδευση, προωθούν την υγεία και συνδέουν τους ανθρώπους μεταξύ τους.

Παραμένουμε προσηλωμένοι στη βελτίωση των επιδόσεών μας και στους τρεις πυλώνες της βιώσιμης ανάπτυξης: τον οικονομικό, τον κοινωνικό και τον περιβαλλοντικό. Αναλαμβάνουμε δράση σε τοπικό επίπεδο, προσφέροντας λύσεις που διαφυλάσσουν τη βιώσιμη ανάπτυξη των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων μας, των τοπικών

κοινοτήτων και των βασικών μας συμ-μετόχων, ενώ παράλληλα επιδιώκουμε να συμβάλλουμε ουσιαστικά και σε παγκόσμιες πρωτοβουλίες.

Μέσα από συνέργειες και συλλογική δράση, επιδιώκουμε τον πολλαπλασιασμό της αξίας που δημιουργούμε και τη διάδοση της γνώσης, της εμπειρίας και των βέλτιστων πρακτικών, με στόχο την αποτελεσματική διαχείριση των επιπτώσεων και των ευκαιριών που προκύπτουν από τις δραστηριότητές μας.

Παρακάτω παρουσιάζονται οι βασικές μας συνεργασίες σε παγκόσμιο επίπεδο:

WE SUPPORT

Είμαστε ανάμεσα στους πρώτους 500 που υπέγραψαν το Οικουμενικό Σύμφωνο του ΟΗΕ (UNGC) και συμμετέχουμε ενεργά και στα τοπικά δίκτυα του Συμφώνου (UNGC) στην Ελλάδα, την Π.Γ.Δ. της Μακεδονίας, τη Σερβία και την Αίγυπτο.

wbcscd

Αποτελούμε βασικό μέλος της Πρωτοβουλίας για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη στον κλάδο Τσιμέντου (CSI) του Παγκόσμιου Επιχειρηματικού Συμβουλίου για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη από το 2003.

CSR
EUROPE

Είμαστε μέλος του Ευρωπαϊκού Δικτύου ΕΚΕ από το 2004 και συμμετέχουμε επίσης στα Εθνικά δίκτυα ΕΚΕ της Αλβανίας, της Ελλάδας, του Κοσόβου και της Σερβίας.

Ένας κυρίαρχος στόχος, ένα κοινό πλαίσιο αξιών

Ο κυρίαρχος στόχος μας

Στόχος μας είναι να αναπτυχθούμε ως πολύ-περιφερειακός και καθιερωμένος παραγωγός τσιμέντου, συνδυάζοντας το επιχειρηματικό πνεύμα και τη λειτουργική αποτελεσματικότητα με σεβασμό στον άνθρωπο, την κοινωνία και το περιβάλλον.

Στρατηγικές προτεραιότητες

Για την επίτευξη του στόχου μας, εστιάζουμε σε τέσσερις στρατηγικές προτεραιότητες:

Γεωγραφική Διαφοροποίηση

Ενισχύουμε την επιχειρηματική μας θέση με εξαγορές και επενδύσεις για νέες μονάδες παραγωγής σε νέες ελκυστικές αγορές, με στόχο να διαφοροποιήσουμε τις πηγές εσόδων μας και να περιορίσουμε την εξάρτηση από λίγες αγορές.

Συνεχής βελτίωση ανταγωνιστικότητας

Εφαρμόζουμε νέες αποτελεσματικές μεθόδους για τη μείωση του κόστους και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας σε όλες τις επιχειρηματικές μας δραστηριότητες.

Καθιέρωση δραστηριοτήτων

Διευρύνουμε την επιχειρηματική μας δράση και σε άλλους παραγωγικούς τομείς στην αλυσίδα προϊόντων τσιμέντου, με σκοπό την καλύτερη εξυπηρέτηση των πελατών μας και την αξιοποίηση νέων ευκαιριών κερδοφορίας.

Έμφαση στο ανθρώπινο δυναμικό και την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη

Φροντίζουμε και αναπτύσσουμε τους ανθρώπους μας και βελτιώνουμε συνεχώς τις καλές μας σχέσεις με όλους τους εσωτερικούς και εξωτερικούς συμ-μετόχους μας, με στόχο, πάντα, τον αμοιβαίο σεβασμό και την κατανόηση.

Για να υλοποιήσουμε τις παραπάνω προτεραιότητες, προωθούμε τις βέλτιστες πρακτικές και ενισχύουμε την ανάπτυξη της σχετικής τεχνογνωσίας. Εφαρμόζοντας αυτήν την πρακτική σε όλον τον Όμιλο, βελτιώνουμε τις ικανότητές μας και επιτυγχάνουμε τους κυρίαρχους στόχους μας.

Οι αξίες μας

Οι αξίες μας βρίσκονται στο επίκεντρο της ταυτότητάς μας, καθοδηγούν τη στρατηγική μας και αποτελούν τα θεμέλια για όλες μας τις δραστηριότητες. Συνιστούν τον συνεκτικό ιστό των ανθρώπων του Ομίλου και υποστηρίζουν την αναπτυξιακή μας πορεία για περισσότερο από έναν αιώνα, εκπορευόμενες από τις αρχές, τις πεποιθήσεις και το όραμα των ιδρυτών μας το 1902. Οι αξίες αυτές παραμένουν η σταθερή βάση της κουλτούρας και του οικογενειακού πνεύματος που χαρακτηρίζουν τον Όμιλό μας.

Ακεραιότητα

- Ηθικές επιχειρηματικές πρακτικές
- Διαφάνεια
- Ανοιχτή επικοινωνία

Γνώση

- Διεύρυνση γνωστικού αντικείμενου
- Επαγγελματισμός σε κάθε λειτουργία
- Αριστεία στις βασικές ικανότητες

Αξία στον πελάτη

- Πρόβλεψη των αναγκών των πελατών
- Καινοτόμες λύσεις
- Προϊόντα και υπηρεσίες υψηλής ποιότητας

Δέσμευση έναντι στόχων

- Αξία για τους μετόχους
- Σαφήνεια στόχων
- Υψηλές προδιαγραφές

Συνεχής βελτίωση

- Διαρκής μάθηση
- Πρόθεση για αλλαγή
- Ανταπόκριση στις προκλήσεις

Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη

- Προτεραιότητα στην ασφάλεια
- Βιώσιμη Ανάπτυξη
- Σύμπραξη με τους συμ-μετόχους

Οι αξίες μας βασίζονται στο ήθος του Ομίλου, την ελληνική λέξη που σημαίνει «χαρακτήρας» ή «πνεύμα» και που καθοδηγεί τον τρόπο με τον οποίο εργαζόμαστε, με σεβασμό, υπευθυνότητα και διαφάνεια.

Πού δραστηριοποιούμαστε

Οι δραστηριότητές μας είναι οργανωμένες σε τέσσερις γεωγραφικούς τομείς.

ΗΠΑ

Ελλάδα και Δυτική Ευρώπη

Νοτιοανατολική Ευρώπη

Ανατολική Μεσόγειος

ΗΠΑ	Ελλάδα και Δυτική Ευρώπη	Νοτιοανατολική Ευρώπη	Ανατολική Μεσόγειος
Κύκλος εργασιών €794 εκ. 53%	Κύκλος εργασιών €261 εκ. 17%	Κύκλος εργασιών €204 εκ. 14%	Κύκλος εργασιών €249 εκ. 16%
Λειτουργικά κέρδη (ΕΒΙΤΔΑ) €145 εκ. 52%	Λειτουργικά κέρδη (ΕΒΙΤΔΑ) €36 εκ. 13%	Λειτουργικά κέρδη (ΕΒΙΤΔΑ) €56 εκ. 20%	Λειτουργικά κέρδη (ΕΒΙΤΔΑ) €41 εκ. 15%
Σύνολο ενεργητικού €1.159 εκ. 42%	Σύνολο ενεργητικού €667 εκ. 23%	Σύνολο ενεργητικού €489 εκ. 18%	Σύνολο ενεργητικού €475 εκ. 17%
Εργαζόμενοι 2.049 (έως τις 31.12.16)	Εργαζόμενοι 1.185 (έως τις 31.12.16)	Εργαζόμενοι 1.282 (έως τις 31.12.16)	Εργαζόμενοι 966 (έως τις 31.12.16)
Κύρια προϊόντα / δραστηριότητες	Κύρια προϊόντα / δραστηριότητες	Κύρια προϊόντα / δραστηριότητες	Κύρια προϊόντα / δραστηριότητες
2 Εργοστάσια τσιμέντου 6 Λατομεία	3 Εργοστάσια τσιμέντου 26 Λατομεία	5 Εργοστάσια τσιμέντου 17 Λατομεία	3 Εργοστάσια τσιμέντου 16 Λατομεία
84 Μονάδες έτοιμου σκυροδέματος 15 Σταθμοί διανομής	27 Μονάδες έτοιμου σκυροδέματος 7 Σταθμοί διανομής	8 Μονάδες έτοιμου σκυροδέματος 1 Σταθμός διανομής	6 Μονάδες έτοιμου σκυροδέματος 2 Σταθμοί διανομής
9 Μονάδες παραγωγής τσιμεντόλιθων 8 Μονάδες επεξεργασίας ιπτάμενης τέφρας	1 Μονάδα άλεσης 1 Μονάδα παραγωγής ξηρών κονιαμάτων	1 Μονάδα παραγωγής απορ/γενούς δευτερογενούς καυσίμου	2 Μονάδες άλεσης 1 Μονάδα παραγωγής απορ/γενούς δευτερογενούς καυσίμου

Κύρια προϊόντα / δραστηριότητες:

 Τσιμέντο
  Έτοιμο Σκυρόδεμα
  Αδρανή υλικά
  Ξηρά κονιάματα
  Τσιμεντόλιθοι
  Ιπτάμενη τέφρα
  Υπηρεσίες διαχείρισης αποβλήτων και δευτερογενών καυσίμων

Επέκταση στη Βραζιλία

Τον Σεπτέμβριο του 2016 επεκτείναμε την παρουσία μας σε μία νέα γεωγραφική περιοχή με την απόκτηση συμμετοχής στην τσιμεντοβιομηχανία Companhia Industrial de Cimento Apodi, η οποία δραστηριοποιείται στη Βραζιλία και έχει συνολική παραγωγική δυναμικότητα που ξεπερνά τους 2 εκ. τόνους τσιμέντου ετησίως.

Δημιουργία αξίας για όλους

Με στόχο να είμαστε μεταξύ των πιο υπεύθυνων παραγωγών δομικών υλικών παγκοσμίως, από οικονομική, περιβαλλοντική και κοινωνική άποψη, αξιοποιούμε τα δυνατά μας σημεία, τους πόρους μας και τις συνεργασίες μας για να δημιουργήσουμε βιώσιμη αξία για ένα ευρύ φάσμα συμ-μετόχων.

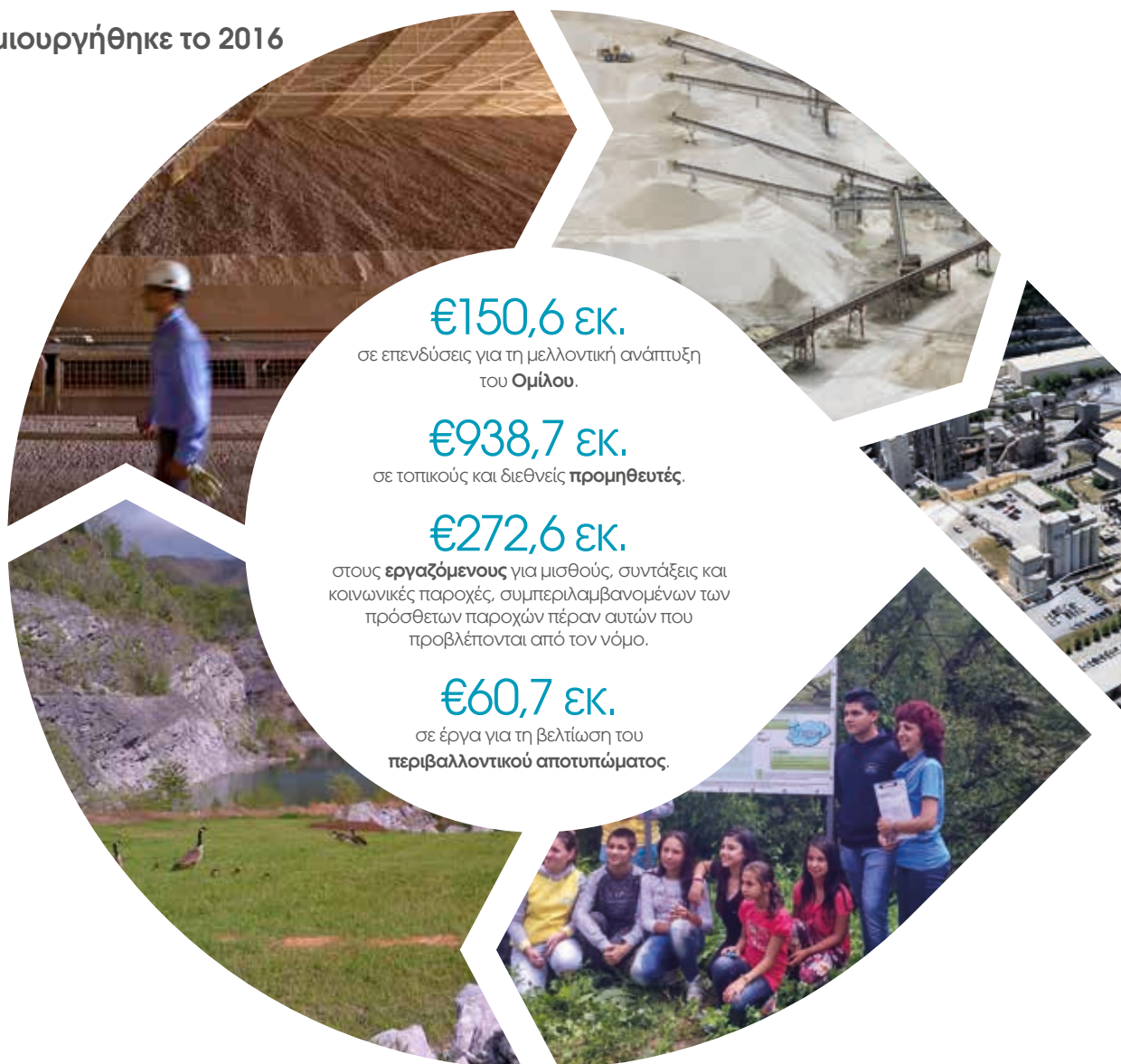
Ο Τίτανας δημιουργεί αξία μέσω των προϊόντων και των υπηρεσιών του, που εξυπηρετούν την ανάγκη για ασφαλή, ανθεκτικά, οικονομικά και βιώσιμα έργα στέγασης και υποδομών.

Οι βασικές δραστηριότητες του Ομίλου μας περιλαμβάνουν την εξόρυξη πρώτων υλών, τη μετατροπή τους σε δομικά προϊόντα, τη διανομή των προϊόντων στους πελάτες μας και

τη μεταφορά της τεχνογνωσίας και της εμπειρίας μας μέσα από συνεργασίες με πελάτες και επιχειρηματικούς εταίρους, τοπικές κοινωνίες και την ακαδημαϊκή κοινότητα.

Οι βασικές πρώτες ύλες που χρησιμοποιούνται είναι ασβεστόλιθος, άργιλος, αδρανή υλικά, γύψος, ενέργεια και νερό. Συμβάλλουμε στην κυκλική οικονομία και προάγουμε τη βιώσιμη κατανάλωση των υλικών, στοχεύοντας στη

Αξία που δημιουργήθηκε το 2016

1. Πρώτες ύλες

Ελαχιστοποιούμε τις αρνητικές επιπτώσεις, εφαρμόζοντας πρακτικές αποκατάστασης και σχέδια διαχείρισης βιοποικιλότητας στα λατομεία που έχουν αναγνωρισθεί ως περιοχές με υψηλή αξία βιοποικιλότητας.

2. Παραγωγή

Θραύουμε, αλέθουμε, θερμαίνουμε και ψύχουμε τις πρώτες ύλες για την παραγωγή τσιμέντου στα ασφαλή και αποδοτικά εργοστάσιά μας.

3. Διανομή

Λειτουργούμε 25 αποκλειστικούς σταθμούς διανομής των προϊόντων μας στις γεωγραφικές περιοχές όπου έχουμε παρουσία, εξασφαλίζοντας την αξιόπιστη διανομή τους προς τους πελάτες μας.

μεγιστοποίηση της παραγωγικότητας των πόρων και στην ελαχιστοποίηση των αποβλήτων. Διαχειριζόμαστε συστήματα για την ανακύκλωση, την επεξεργασία και την αξιοποίηση αποβλήτων ως εναλλακτικές πρώτες ύλες και δευτερογενή καύσιμα, προστατεύοντας με τον τρόπο αυτό πολύτιμους φυσικούς πόρους και μειώνοντας το αποτύπωμα του άνθρακα.

Οι δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης του Τίτανα περιλαμβάνουν την παρακολούθηση, επεξεργασία και εφαρμογή εντός του Ομίλου των διεθνών βέλτιστων πρακτικών για τη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος, τη βελτίωση των ιδιοτήτων των προϊόντων

τσιμέντου και σκυροδέματος και την ανάπτυξη νέων προϊόντων.

Επίσης, δημιουργούμε αξία επενδύοντας στη βελτίωση των δεξιοτήτων των ανθρώπων μας, στην υλοποίηση μακροπρόθεσμων προγραμμάτων σύμπραξης με τις τοπικές κοινότητες, καθώς και στην ανάπτυξη των ικανοτήτων των τοπικών επιχειρηματικών μας εταίρων. Αποσκοπούμε στη δημιουργία αξίας για όλους τους συμ-μετόχους, συμβάλλοντας ταυτόχρονα στην ισχυροποίηση της φήμης μας, στον περιορισμό ενδεχόμενων κινδύνων και στην αποδοχή της κοινωνίας.

€80,6 εκ.

σε **φόρους** σε κρατικές και τοπικές αρχές.

17,5 εκ.

μετρικοί τόνοι τσιμέντου σε **πελάτες** μας, παράλληλα με πολλά ακόμη προϊόντα.

€30,5 εκ.

προς τους **μετόχους** μας, υπό τη μορφή μερισμάτων και δικαιωμάτων μειοψηφίας σε μετρητά για τα αποτελέσματα του 2015.

€2,6 εκ.

σε έργα για τις **τοπικές κοινωνίες**.

4. Πελάτες και εταίροι

Συνεργαζόμαστε στενά με τους κατά τόπους εταίρους και πελάτες μας σε τοπικό επίπεδο, ενισχύοντας την αξία που δημιουργεί η επιχείρησή μας στις τοπικές κοινότητες.

5. Κοινωνία και περιβάλλον

Στοχεύουμε στη διασφάλιση θετικού αντίκτυπου των δράσεών μας στην κοινωνία και στις τοπικές κοινότητες που βρίσκονται κοντά στις δραστηριότητές μας.

Έμφαση στα ουσιαστικά θέματα

Καθώς οι προσδοκίες από τις επιχειρήσεις αυξάνονται σε όλα τα επίπεδα, η έμφαση στα ουσιαστικά θέματα αποκτά ιδιαίτερη σημασία για την ανάπτυξη μιας συνεκτικής, ολοκληρωμένης και συνεπούς στρατηγικής για τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Σύμπραξη με τους συμ-μετόχους

Η σύμπραξη με τους συμ-μετόχους μας αποτελεί σημαντικό στοιχείο της πολιτικής μας για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη, καθώς χτίζει εμπιστοσύνη, βελτιώνει την κατανόηση των επιπτώσεων των δραστηριοτήτων μας και ανταποκρίνεται στις ανησυχίες των συμ-μετόχων, παρέχοντας ταυτόχρονα νέα στοιχεία που συμβάλλουν στην αξιολόγηση των ουσιαστικών θεμάτων. Η μέθοδος επικοινωνίας και αλληλεπίδρασης με τους συμ-μετόχους μας ποικίλλει ανά περιοχή, ανάλογα με τις τοπικές πρακτικές.

Μέσω της συνεχούς καταγραφής σχολίων και επικοινωνητικής κριτικής ανταποκρινόμαστε στα θέματα αυξανόμενης σημασίας για τους συμμετόχους μας, όπως η ανεργία των νέων και η βιωσιμότητα των τοπικών κοινοτήτων, τα ανθρώπινα δικαιώματα και η εφοδιαστική αλυσίδα.

Η σύμπραξη με τους συμ-μετόχους μας αποτελεί μία μακροπρόθεσμη, συνεχή διαδικασία, που διευκολύνει την αμοιβαία κατανόηση, ενισχύει καλές σχέσεις, προωθεί κλίμα συναίνεσης σε θέματα κοινού συμφέροντος και ενεργοποιεί πολύπλευρες συνέργειες για να στηρίξει βιώσιμες λύσεις τόσο σε διεθνές, όσο και σε τοπικό επίπεδο.

Το διάγραμμα που ακολουθεί αποτυπώνει τα πέντε βήματα της διαδικασίας σύμπραξης με τους βασικούς συμ-μετόχους μας, όπως καθορίστηκαν από τον Όμιλο.

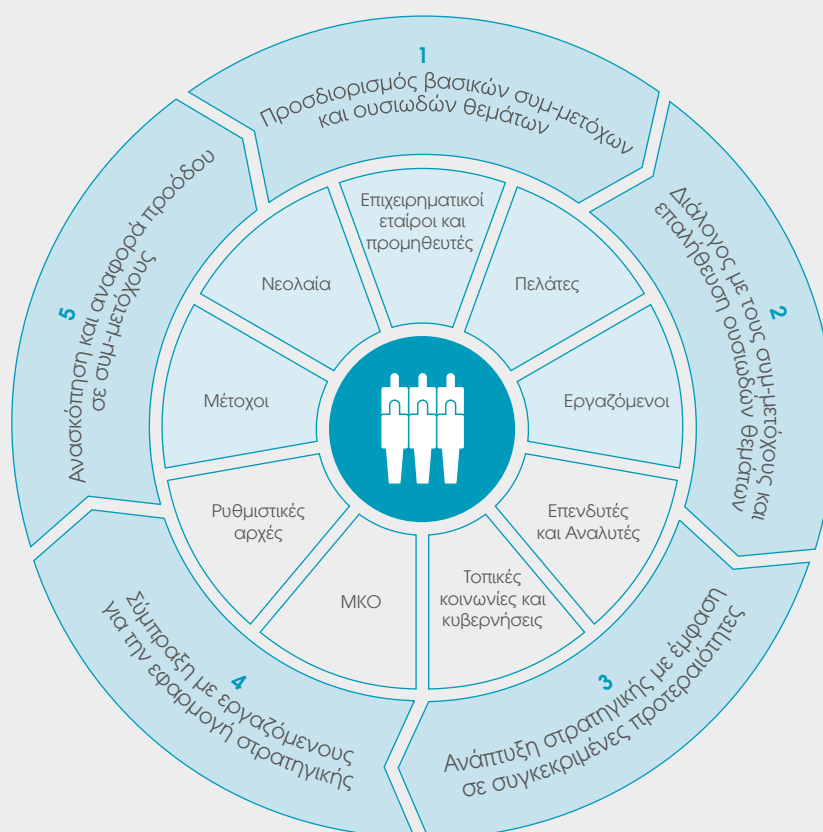
Αξιολόγηση ουσιαστικών θεμάτων

Το 2016, όλες οι τοπικές δραστηριότητες του Ομίλου, με εξαίρεση το εργοστάσιο τσιμέντου Antea (Αλβανία) και το εργοστάσιο τσιμέντου Adocim (Τουρκία) αναθεώρησαν – και επικαιροποίησαν όπου χρειαζόταν – τις αξιολογήσεις των ουσιαστικών θεμάτων, λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα των ερευνών ικανοποίησης εργαζομένων (οι οποίες ολοκληρώθηκαν το 2015) και τις διαβουλεύσεις με τους συμ-μετόχους (μέσω πρωτοβουλιών βιώσιμης ανάπτυξης, όπως η Πρωτοβουλία για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη στον κλάδο Τσιμέντου, παρουσιάσεις σε επενδυτές και συναντήσεις με τοπικούς συμ-μετόχους).

Τα αποτελέσματα θα χρησιμεύσουν ως βάση για την κατάρτιση της επόμενης αξιολόγησης ουσιαστικών θεμάτων σε ομιλικό επίπεδο το 2017. Για το 2016 κρίθηκε πως τα ουσιαστικά θέματα παραμένουν τα ίδια με αυτά του 2015.

Έχουμε ευθυγραμμίσει τα ουσιαστικά θέματα του Ομίλου και των τοπικών δραστηριοτήτων μας με τους Στόχους για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη και ενδυναμώνει τις συνεργασίες μας μέσω πρωτοβουλιών που προωθούν τη συνεργασία, ώστε να «γίνουν οι παγκόσμιοι στόχοι, τοπικές δράσεις», όπως αναφέρεται στο Οικουμενικό Σύμφωνο του ΟΗΕ. Συνεπώς με τη δέσμευσή μας απέναντι στο Ευρωπαϊκό Σύμφωνο για τη Νεολαία, έχουμε θέσει ως ιδιαίτερα σημαντικό στόχο την ενίσχυση των επαγγελματικών δεξιοτήτων των νέων ανθρώπων μέσα από εκπαιδευτικά προγράμματα και προγράμματα πρακτικής άσκησης.

Μια συνεχής διαδικασία σύμπραξης με τους συμμετόχους μας

Ουσιώδη θέματα του Ομίλου και Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζουμε πώς τα πιο ουσιώδη θέματα ευθυγραμμίζονται με τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης, που το 2015 προσδιορίστηκαν ως οι πιο σχετικοί για τον Όμιλο. Στην παρούσα Σύνοψη της Ενιαίας Ετήσιας Έκθεσης Απολογισμού, παρουσιάζεται μία

επιλογή από δράσεις που υποστηρίζουν την εφαρμογή των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης.

Μια παρόμοια προσέγγιση ακολουθείται και σε τοπικό επίπεδο, ενθαρρύνοντας την ενσωμάτωση των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης στη διαδικασία αξιολόγησης ουσιαστών θεμάτων, για τη διευκόλυνση του διαλόγου με τους συμ-μετόχους μας και τη στοχοθεσία.

Τα πιο ουσιώδη θέματα

Οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDGs) που προσδιορίστηκαν ως οι πιο σχετικοί για τον Όμιλο

Οικονομική ρευστότητα και πρόσβαση σε πηγές χρηματοδότησης

Περιβαλλοντική διαχείριση

Κλιματική αλλαγή

Κυκλική οικονομία

Υγεία και ασφάλεια

Διαχείριση και ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού

Βιωσιμότητα τοπικών κοινοτήτων

Κοινωνικοί και πολιτικοί κίνδυνοι και αστάθεια

Διακυβέρνηση, διαφάνεια και ηθική

Σύμπραξη με τους νέους

Η δημιουργία ευκαιριών για τη μακροχρόνια απασχόληση των νέων είναι σημαντική σε έναν κόσμο που χρειάζεται να συμπράξει μαζί τους και να τους ενδυναμώσει, να καλύψει τα κενά δεξιοτήτων και να οδηγήσει στην οικονομική ανάπτυξη. Παράλληλα, είναι θετική για τη βιωσιμότητα των τοπικών κοινοτήτων όπου δραστηριοποιούμαστε, καθώς και για τη ζωτικότητα και τη δημιουργικότητα της επιχείρησής μας.

Το 2016 εντατικοποιήσαμε την υποστήριξη των νέων υλοποιώντας νέα εκπαιδευτικά προγράμματα και προγράμματα πρακτικής άσκησης, σε συνάρτηση με τη δέσμευσή μας για την υλοποίηση του Ευρωπαϊκού Συμφώνου για τη Νεολαία (European Pact for Youth). Το Ευρωπαϊκό Σύμφωνο για τη Νεολαία αποτελεί αμοιβαία δέσμευση των επιχειρήσεων και των ηγετών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στοχεύει στην ανάπτυξη και εδραίωση συνεργασιών για την υποστήριξη ποιοτικών προγραμμάτων πρακτικής άσκησης και κατάρτισης, που διασφαλίζουν την απασχολησιμότητα και την κοινωνική ένταξη των νέων.

Σε αυτό το πλαίσιο, οι εταιρείες μας που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα, την Αλβανία και το Κόσοβο συνέβαλλαν στη χάραξη εθνικών πρωτοβουλιών, προωθώντας την ανάπτυξη σχετικών σχεδίων δράσης έως το τέλος του 2017. Επιπλέον, στηρίζουμε το RELOAD GREECE, μια οργάνωση με έδρα το Ηνωμένο Βασίλειο, το οποίο προσφέρει συμβουλευτική και εκπαίδευση σε φοιτητές από κορυφαία πανεπιστήμια της χώρας, στοχεύοντας στη δημιουργία νέων επιχειρήσεων με θετικό κοινωνικό ή οικονομικό αντίκτυπο για την Ελλάδα.

Οι δράσεις μας για τους νέους εκτείνονται και εκτός Ευρώπης. Η εφαρμογή διεθνών προτύπων και η συστηματική χαρτογράφηση σε όλες τις χώρες όπου δραστηριοποιείται ο Όμιλος κατέγραψαν περισσότερες από 400 συμφωνίες συνεργασίας (κυρίως με Πανεπιστήμια), οι οποίες στοχεύουν στην προσφορά ευκαιριών εργασιακής εμπειρίας, πρακτικής άσκησης, κατάρτισης και εκπαίδευσης σε νέους ανθρώπους. Συνολικά, 730 νέοι άνθρωποι ωφελήθηκαν από προγράμματα πρακτικής άσκησης σε εννέα χώρες μέσα στο 2016.

Θα συνεχίσουμε να συνεργαζόμαστε με τους συμμετόχους μας για την περαιτέρω βελτίωση της ποιότητας των προσφερόμενων προγραμμάτων πρακτικής άσκησης και την επέκταση βέλτιστων πρακτικών σε όλο τον Όμιλο, μέσα από την εισαγωγή ενός Οδηγού Ποιοτικής Πρακτικής Άσκησης που δημιουργήθηκε το 2016 και θα μπει σε εφαρμογή το 2017.

Πρακτική άσκηση στον Όμιλο το 2016
(αριθμός ατόμων)

Αλβανία	5
Βουλγαρία	13
Αίγυπτος	342
Π.Γ.Δ. της Μακεδονίας	166
Ελλάδα	110
Κόσοβο	40
Σερβία	13
Τουρκία	19
ΗΠΑ	22
Σύνολο	730

Συνεργασίες TITAN με εκπαιδευτικούς φορείς
το 2016 – Βασικά στοιχεία

14%

των πρακτικών ασκήσεων συνδέθηκαν με θέσεις εισόδου στην απασχόληση

402

εκπαιδευτικοί συνεργάστηκαν

> 6.000

νέοι, μαθητές, εκπαιδευτικοί και προσωπικό συμμετείχαν στις δράσεις

Βιώσιμη ανάπτυξη και φροντίδα για το περιβάλλον, Catawba Creek, ΗΠΑ

Ενθαρρύνουμε συνεχώς την ενσωμάτωση θεμάτων βιωσιμότητας στην εκπαίδευση όλων των βαθμίδων και στηρίζουμε προσπάθειες που επικεντρώνονται στη διάδοση της γνώσης και της εξειδίκευσης που αφορούν συγκεκριμένους τομείς ενδιαφέροντος. Εστιάζουμε, επίσης, στην ευαισθητοποίηση μαθητών και δασκάλων σε θέματα κοινωνικής υπευθυνότητας και φροντίδας για το περιβάλλον. Αντλώντας έμπνευση από τη μοναδική φύση του Catawba Creek και θέλοντας να συνεργαστούμε με τις επόμενες γενιές για τη δημιουργία υπεύθυνων πολιτών, έχουμε θεσπίσει μία ετήσια εκπαιδευτική επίσκεψη 400 μαθητών που εκπαιδεύονται μέσω βιωματικών δράσεων στο παρόχθιο έργο

ανάπτυξης του εργοστασίου τσιμέντου Roanoke. Κατά τη διάρκεια της παραμονής τους εκεί, τα παιδιά ενημερώνονται για τη σημασία της ποιότητας του νερού και τη βιώσιμη βιομηχανική παραγωγή και γεωργία, μέσα από βιωματικές και συνεργατικές δραστηριότητες. Τα εκπαιδευτικά θέματα περιλαμβάνουν δειγματοληψία και μελέτη των υδρόβιων μακροασπόνδυλων, οπτική αξιολόγηση και έλεγχο του ρέματος, καταγραφή των φυτικών ειδών και έρευνα του εδάφους. Το πρόγραμμα στοχεύει στην εκπαίδευση των νέων ανθρώπων σε περιβαλλοντικά θέματα και θέματα βιοποικιλότητας, που είναι αυξανόμενης σημασίας για τους σύγχρονους χώρους εργασίας.

Βήμα Μεταπτυχιακού Φοιτητή, Ελλάδα

Το «Βήμα Μεταπτυχιακού Φοιτητή» υλοποιείται από το 2002 σε δύο από τα εργοστάσιά μας στην Ελλάδα – κοντά στην Αθήνα και στη Θεσσαλονίκη – ως μέρος μιας ευρύτερης σειράς πρωτοβουλιών που εστιάζουν στην εκπαίδευση, την εξάσκηση και την απασχολησιμότητα των νέων. Η δράση αυτή απαντά στις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι νέοι κατά τη μετάβασή τους από την εκπαίδευση στην εργασία. Το 2016, έλαβαν μέρος 380 φοιτητές, ενώ έως σήμερα το έχουν παρακολουθήσει περισσότεροι από 3.200 φοιτητές από έξι διαφορετικά εκπαιδευτικά ιδρύματα και 13 μεταπτυχιακά προγράμματα. Έχουμε συνεργαστεί με 71

εκπροσώπους εταιριών και 19 ακαδημαϊκούς, οι οποίοι μοιράστηκαν την προσωπική και επαγγελματική τους γνώση και εμπειρία για να βοηθήσουν στην καλύτερη δυνατή προετοιμασία των αυριανών εργαζομένων για το επαγγελματικό τους ξεκίνημα.

Ακαδημία Ανάπτυξης Ηγετικών Ικανοτήτων, Βουλγαρία

Η «Ακαδημία Ανάπτυξης Ηγετικών Ικανοτήτων» είναι ένα πρόγραμμα που υλοποιείται από κοινού με τη μαθητική οργάνωση Hobeliks με σκοπό να βοηθήσει τους νέους να χτίσουν πολύτιμες επαγγελματικές δεξιότητες και να ξεκινήσουν την καριέρα τους με επιτυχία. Κατά τη διάρκεια του 2016, 47 μαθητές συμμετείχαν στην Ακαδημία, λαμβάνοντας μέρος σε εκπαιδεύσεις σχετικές με τα βασικά θέματα που απασχολούν τις επιχειρήσεις. Στη συνέχεια εργάστηκαν σε ομάδες και τους ζητήθηκε να παρουσιάσουν τις εργασίες τους σε εκπροσώπους των

εταιριών που συμμετέχουν στο πρόγραμμα. Το 2016, ο TITAN στη Βουλγαρία συμμετείχε στην οργάνωση μιας τέτοιας εκπαίδευσης με θέμα τη «Διαχείριση Συγκρούσεων», κατά τη διάρκεια της οποίας οι άνθρωποι του Τιτάν προσέφεραν στους συμμετέχοντες πολύτιμες γνώσεις και καθοδήγηση. Με την ολοκλήρωση της Ακαδημίας, δόθηκε η ευκαιρία στους φοιτητές με την καλύτερη επίδοση να ξεκινήσουν πρακτική άσκηση στις εταιρίες που συμμετείχαν στο πρόγραμμα.

Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης και Εκπαίδευσης, Αίγυπτος

Από τον Αύγουστο του 2016, το εργοστάσιο τσιμέντου APCC στην Αλεξάνδρεια συνεργάζεται με το ABA (Επιχειρηματική Ένωση Αλεξάνδρειας), υποστηρίζοντας το εργαστήριο συγκολλήσεων του «Κέντρου Επαγγελματικής Κατάρτισης και Εκπαίδευσης» (VTEC). Αποστολή του VTEC είναι η παροχή προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης διεθνών προτύπων σε νέους ανθρώπους και εργαζόμενους σε τεχνικά επαγγέλματα στο Κυβερνείο της Αλεξάνδρειας, με την προτεραιότητα να δίνεται κυρίως στους ανθρώπους των γειτονικών περιοχών. Κατά τη διάρκεια του 2016, εξοπλίσαμε τα εργαστήρια συγκολλήσεων με όλα τα απαραίτητα μηχανήματα, ενώ μέσα στο

2017 θα ξεκινήσουν και εκπαιδευτικές δράσεις από τον Τιτάν. Από τις δράσεις αυτές θα ωφεληθούν νέοι εκπαιδευόμενοι, στους οποίους θα προσφερθεί τεχνική εκπαίδευση υψηλών προτύπων από επαγγελματίες εκπαιδευτές, που θα καλύπτει τόσο τη θεωρητική γνώση, όσο και την πρακτική κατάρτιση.

Επιδόσεις Ομίλου

Βασικοί δείκτες απόδοσης Ομίλου

Η απόδοση του Ομίλου καταγράφεται και αξιολογείται με βάση ένα σύνολο δεικτών που αφορούν στις επιδόσεις μας, το οποίο αναλύεται περαιτέρω σε οικονομικά και μη οικονομικά αποτελέσματα.

Χρηματοοικονομικές επιδόσεις

Κύκλος εργασιών:

Συνολικά έσοδα από την πώληση προϊόντων και υπηρεσιών σε πελάτες

€1.509,2 εκ.

(2015: €1.397,8 εκ.)

Λειτουργικά κέρδη (EBITDA):

Λειτουργικά κέρδη προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων

€278,6 εκ.

(2015: €216,4 εκ.)

Κέρδη ανά μετοχή:

Καθαρά κέρδη αναλογούντα στους μετόχους/Σταθμισμένο μέσο αριθμό των κοινών και προνομιούχων μετοχών

€1,56/μετοχή

(2015: €0,41/μετοχή)

Απόδοση απασχολούμενων κεφαλαίων ROACE:

Κέρδη προ τόκων και φόρων (EBIT)/Μέσο απασχολούμενο κεφάλαιο

6,9%

(2015: 4,4%)

Μη Χρηματοοικονομικές επιδόσεις

ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Ώρες εκπαίδευσης ανά εργαζόμενο

28

(2015: 20)

Δείκτης Συχνότητας Ατυχημάτων που οδήγησαν σε απώλεια χρόνου εργασίας ιδίου προσωπικού (LTIFR)

1,92

(2015: 2,00)

Θέσεις πρακτικής άσκησης για νέους

730

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Ειδική κατανάλωση νερού*

(lt/τόνοΤσιμέντου)

255,1

(2015: 287,1)

Ειδικές εκπομπές σκόνης*

(g/τόνοΚλίνκερ)

23,9

(2015: 35,7)

Ειδικές μεικτές άμεσες εκπομπές CO₂*

(kg/τόνοΠροϊόντος)

718,0

(2015: 706,1)

* Η ενοποίηση των στοιχείων έγινε με βάση τη συμμετοχή του Ομίλου για το συγκεκριμένο έτος.

Χρηματοοικονομικές επιδόσεις

Το 2016, ο Όμιλος σημείωσε σημαντική αύξηση πωλήσεων, λειτουργικών κερδών (EBITDA) και καθαρών κερδών, ενισχύοντας περαιτέρω την οικονομική του ευρωστία.

Ο Όμιλος κατέγραψε σημαντική βελτίωση της κερδοφορίας, ως αποτέλεσμα της συνεχιζόμενης ανάκαμψης της αγοράς των ΗΠΑ, αλλά και της βελτίωσης των αποτελεσμάτων στην Αίγυπτο. Ο ενοποιημένος κύκλος εργασιών ανήλθε σε €1,5 δις, παρουσιάζοντας αύξηση 8%, ενώ τα λειτουργικά κέρδη (EBITDA) αυξήθηκαν κατά 28,7% σε €279 εκατ. Τα καθαρά κέρδη μετά τα δικαιώματα μειοψηφίας και την πρόβλεψη για φόρους ανήλθαν σε €127 εκατ. Στα αποτελέσματα του 2016 περιλαμβάνεται η αναγνώριση πρόσθετων φορολογικών απαιτήσεων από ζημιές παρελθουσών χρήσεων στις ΗΠΑ, γεγονός που αύξησε τα κέρδη κατά €90 εκατ. Τα κέρδη μετά από φόρους ανά μετοχή ανήλθαν σε €1,56 συγκριτικά με €0,41 ανά μετοχή το 2015.

Το 2016, η αγορά των ΗΠΑ αποτέλεσε τον κύριο μοχλό ανάπτυξης του Ομίλου. Οι προοπτικές για την οικονομία και τον κατασκευαστικό κλάδο ειδικότερα, είναι θετικές και παράλληλα η τάση στην ανατολική ακτή των Ηνωμένων Πολιτειών (όπου δραστηριοποιείται ο Όμιλος) παραμένει ακόμη πιο ευνοϊκή, συγκριτικά με άλλες περιοχές της χώρας.

Στην Ελλάδα, δεν υπάρχουν ουσιαστικά σημάδια ανάκαμψης στον κατασκευαστικό κλάδο. Η αγορά κινείται σε εξαιρετικά χαμηλά επίπεδα κατανάλωσης και το 75% της παραγωγής μας εξάγεται. Ο τομέας της Νοτιοανατολικής Ευρώπης παραμένει σταθερά κερδοφόρος, συνεισφέροντας σταθερά στη ρευστότητα του Ομίλου.

Στην Αίγυπτο, έχοντας ολοκληρώσει τις επενδύσεις για άλεση στερεών καυσίμων και διασφαλίσει ενεργειακή επάρκεια για την πλήρη λειτουργία των εργοστασίων, ανακτήσαμε τους όγκους πωλήσεων με σημαντικά χαμηλότερο κόστος παραγωγής. Η υποτίμηση της αιγυπτιακής λίρας όμως, κατά περισσότερο από 50% το 2016, είχε αρνητική επίδραση στα αποτελέσματα και οδήγησε σε αστάθεια των τιμών.

Αύξηση πωλήσεων σε ΗΠΑ και Αίγυπτο

Συνολικά οι πωλήσεις τιμέντου σημείωσαν άνοδο 6%, αυξημένες κατά 1 εκατ. τόνους, κυρίως λόγω των πωλήσεων στις ΗΠΑ, την Αίγυπτο και την Νοτιοανατολική Ευρώπη. Οι όγκοι πωλήσεων έτοιμου σκυροδέματος αυξήθηκαν κατά 14% και ανήλθαν σε 4,9 εκατ. κυβικά μέτρα, αποτυπώνοντας το δυναμισμό της αγοράς των ΗΠΑ. Στον τομέα των αδρανών υλικών, ο όγκος πωλήσεων αυξήθηκε κατά 13% και οφείλεται κυρίως στις ισχυρές πωλήσεις στις ΗΠΑ και στις αυξημένες πωλήσεις που σημειώθηκαν στην Ελλάδα ξεκινώντας από χαμηλή βάση.

	2015	2016	+/-
Τσιμέντο (μετρικοί τόνοι)	16,5 εκ.	17,5 εκ.	+6%
Έτοιμο σκυρόδεμα (κυβικά μέτρα μ')	4,3 εκ.	4,9 εκ.	+14%
Αδρανή υλικά (μετρικοί τόνοι)	14,0 εκ.	15,9 εκ.	+13%

Καθαρά κέρδη
μετά τα δικαιώματα μειοψηφίας
και την πρόβλεψη για φόρους

€127,4 εκ.
(2015: 33,8 εκ.)

Επενδυτικές δαπάνες
(CAPEX)

€150,6 εκ.
(2015: 173 εκ.)

Σημαντικό διετές πρόγραμμα επενδύσεων και ισχυρές ταμειακές ροές

Ο Όμιλος παρέμεινε εστιασμένος στη δημιουργία θετικών ελεύθερων ταμειακών ροών, οι οποίες το 2016 σχεδόν διπλασιάστηκαν φθάνοντας τα €125 εκατ., κυρίως λόγω των υψηλότερων κατά €62 εκατ. λειτουργικών κερδών, (EBITDA).

Οι ισχυρές ταμειακές ροές επέτρεψαν την ολοκλήρωση ενός φιλόδοξου επενδυτικού προγράμματος ύψους €325 εκατ. τη διετία 2015 – 2016, με στόχο την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων κυρίως στις ΗΠΑ, τη διασφάλιση ενεργειακής επάρκειας στην Αίγυπτο και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του κόστους παραγωγής. Επιπλέον, οι ελεύθερες λειτουργικές ταμειακές ροές συνέβαλαν στη χρηματοδότηση εξαγωγών, κυρίως στην επέκταση του Ομίλου στη Νότια Αμερική, με επένδυση €99 εκατ. για την εξαγορά συμμετοχής στην τσιμεντοβιομηχανία Cimento Arodi στη Βραζιλία.

Το 2017, αναμένεται περαιτέρω βελτίωση των ελεύθερων ταμειακών ροών, προερχόμενη από υψηλότερη κερδοφορία και χαμηλότερες επενδυτικές δαπάνες.

	2015	2016
Ελεύθερες λειτουργικές ταμειακές ροές προ επενδυτικών δαπανών	€237 εκ.	€275 εκ.
Επενδυτικές δαπάνες	€173 εκ.	€151 εκ.
Πληρωμές για εξαγωγές	€11 εκ.	€97 εκ.
Καθαρός δανεισμός στη λήξη του έτους	€621 εκ.	€661 εκ.

Ισχυρά οικονομικά μεγέθη για μελλοντική ανάπτυξη - Δανεισμός και κεφαλαιακή διάρθρωση

Ο καθαρός δανεισμός του Ομίλου στο τέλος του 2016 ανήλθε σε €661 εκατ., υψηλότερος κατά €39 εκατ. σε σύγκριση με το 2015. Θετική επίπτωση στα επίπεδα δανεισμού είχε η υποτίμηση της αιγυπτιακής λίρας, η οποία μείωσε κατά €59 εκατ. την αξία σε ευρώ των δανείων που είχαν ληφθεί σε τοπικό νόμισμα.

Ο λόγος του καθαρού δανεισμού προς τα λειτουργικά κέρδη (EBITDA) βελτιώθηκε περαιτέρω το 2016, φτάνοντας σε 2,37 από 2,87 το 2015, λόγω της υψηλότερης κερδοφορίας και των σχετικά σταθερών επιπέδων δανεισμού. Τα χαμηλά επίπεδα μόχλευσης παρέχουν στον Όμιλο χρηματοοικονομική ευελιξία για μελλοντική ανάπτυξη και επενδύσεις.

Το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων ανήλθε σε €1.553 εκατ. αντιπροσωπεύοντας 55,6% του ενεργητικού του Ομίλου. Επιπλέον, η συνεχιζόμενη αύξηση της κερδοφορίας έχει οδηγήσει σε βελτίωση της απόδοσης των απασχολούμενων κεφαλαίων (ROACE), η οποία το 2016 ανήλθε σε 6,9% έναντι 4,4% το 2015.

Δείκτης καθαρού
δανεισμού
προς λειτουργικά κέρδη

2,37
(2015: 2,87)

Αξιολόγηση πιστοληπτικής
ικανότητας (S & P)

BB με θετική
προοπτική
(2015: BB με θετική προοπτική)

Έκδοση ομολογιακού δανείου

Τον Ιούνιο του 2016, η TITAN GLOBAL FINANCE Plc. (TGF) εξέδωσε ομολογιακό δάνειο ονομαστικής αξίας €300 εκατ., 5ετούς διάρκειας, με ετήσιο επιτόκιο 3,5%. Από τα κεφάλαια που αντλήθηκαν, €197 εκατ. χρησιμοποιήθηκαν για την εξαγορά ομολογιών έκδοσης της TGF λήξης Ιανουαρίου 2017. Τα υπόλοιπα κεφάλαια χρησιμοποιήθηκαν κυρίως για τη χρηματοδότηση των επενδύσεων του Ομίλου.

Δείκτης ιδίων κεφαλαίων:

Σύνολο ιδίων κεφαλαίων προς σύνολο ενεργητικού

55,6%

(2015: 57,8%)

Ισχυρή ρευστότητα

Ο Όμιλος διαθέτει ισχυρή ρευστότητα με διαφοροποιημένες πηγές κεφαλαίων, συμπεριλαμβανομένων βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων πιστωτικών γραμμών.

Το σύνολο των πιστωτικών γραμμών, συμπεριλαμβανομένων των ομολογιών και των τραπεζικών γραμμών, ανέρχονταν σε €1,35 δισ. στα τέλη του 2016 και ο μικτός δανεισμός σε €840 εκατ. Τα ταμειακά διαθέσιμα στη λήξη του 2016 ανέρχονταν σε €180 εκατ. εκ των οποίων τα περισσότερα είχαν κατατεθεί σε ευρωπαϊκές τράπεζες. Περίπου τα μισά από αυτά τα κεφάλαια χρησιμοποιήθηκαν στις αρχές του 2017 για την αποπληρωμή ομολογιών ύψους €88 εκατ. που έληγαν τον Ιανουάριο 2017. Η αμέσως επόμενη λήξη σημαντικών δανειακών υποχρεώσεων είναι τον Ιούλιο 2019 και αφορά ομολογίες ονομαστικής αξίας €300 εκατ. που εκδόθηκαν το 2014.

Τα ταμειακά διαθέσιμα και οι διαθέσιμες πιστωτικές γραμμές παρέχουν άφθονη ρευστότητα στον Όμιλο για να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του και να χρηματοδοτήσει τη μελλοντική ανάπτυξή του.

Η πιστοληπτική ικανότητα παρέμεινε με θετική προοπτική

Τον Ιούνιο του 2016, η Standard & Poor's επιβεβαίωσε τη μακροπρόθεσμη πιστοληπτική ικανότητα του TITANA «BB» με θετική προοπτική.

Αυξημένη απόδοση στους μετόχους

Με βάση την ισχυρή βελτίωση της κερδοφορίας του Ομίλου το 2016, το Διοικητικό Συμβούλιο θα προτείνει στην Ετήσια Γενική Συνέλευση των Μετόχων, τη διανομή μερίσματος €0,10 ανά μετοχή, καθώς και την επιστροφή κεφαλαίου €1,00 ανά μετοχή, με το τελικό ποσό που θα διανεμηθεί να διαμορφώνεται στα €93.095.781.

Οικονομικά αποτελέσματα Μητρικής Εταιρίας

Ο κύκλος εργασιών της Α.Ε. Τσιμέντων TITAN μειώθηκε κατά 3,9% σε €262 εκατ., ενώ τα λειτουργικά κέρδη προ φόρων τόκων και αποσβέσεων, EBITDA, διαμορφώθηκαν στα €30 εκατ., έναντι €44 εκατ. το 2015. Τα καθαρά κέρδη προ φόρων ανήλθαν σε €17 εκατ., στα οποία συμπεριλαμβάνονται €29 εκατ. (2015: €55 εκατ.) από μερίσματα που έλαβε η εταιρία από τις διεθνείς θυγατρικές της.

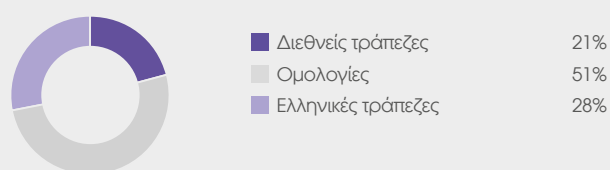
	2015	2016
Κύκλος εργασιών της Α.Ε. Τσιμέντων TITAN	€273 εκ.	€262 εκ.
Λειτουργικά κέρδη, EBITDA	€44 εκ.	€30 εκ.
Καθαρά κέρδη προ φόρων	€60 εκ.	€17 εκ.

Σημαντικά γεγονότα μετά την ημερομηνία του ισολογισμού: δραστηριότητα αναχρηματοδότησης

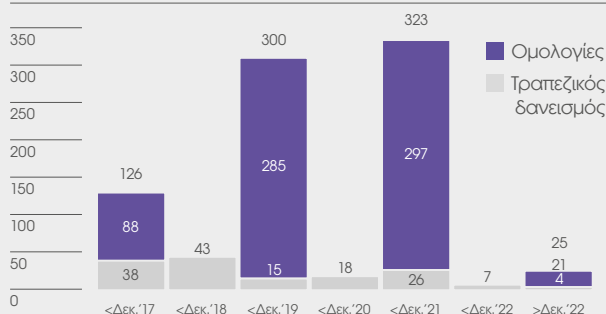
Στις 19 Ιανουαρίου 2017, η θυγατρική εταιρία του Ομίλου TITAN Global Finance PLC αποπλήρωσε στη λήξη τους τις εγγυημένες ομολογίες ετήσιου επιτοκίου 8,75% ύψους €88 εκατ.

Πιστωτικές γραμμές

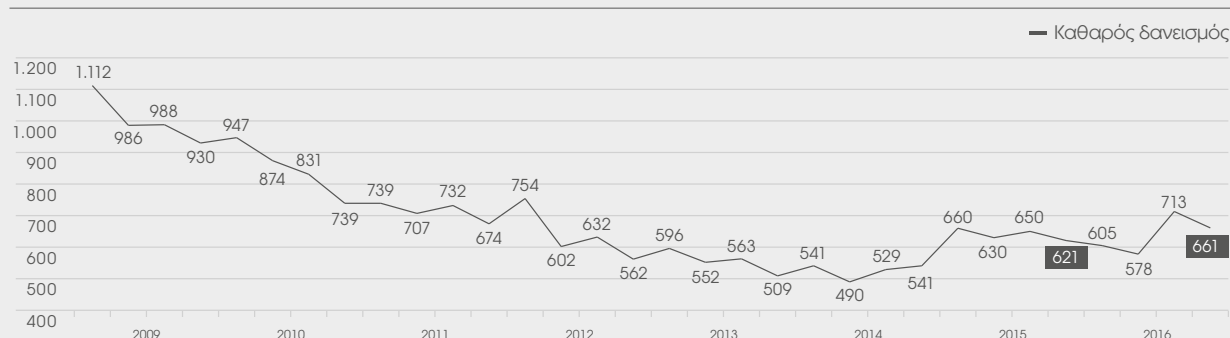
Συνολικές πιστωτικές γραμμές €1,353εκ. στις 31/12/2016

Λήξη δανειακών υποχρεώσεων στις 31/12/2016 (€εκ.)

Εξέλιξη καθαρού δανεισμού Ομίλου (€εκ.)

Πληροφορίες κεφαλαιαγοράς

Η οικονομική ευρωστία του Ομίλου και η δημιουργία αξίας για τους μετόχους δημιουργούν σχέσεις εμπιστοσύνης με τις χρηματοπιστωτικές αγορές και την επενδυτική κοινότητα.

Μετοχή

Το μετοχικό κεφάλαιο της Α.Ε. Τσιμέντων ΤΙΤΑΝ αποτελείται από 77.063.568 κοινές μετοχές και 7.568.960 προνομιούχες μετοχές χωρίς δικαίωμα ψήφου.

Στο τέλος του 2016, η τιμή της κοινής μετοχής του Τιτάνα ήταν €22,30, αυξημένη κατά 27% σε ετήσια βάση. Ξεπέρασε σε απόδοση το Γενικό Δείκτη του Χρηματιστηρίου Αθηνών (ATHEX), ο οποίος κατέγραψε αύξηση ύψους 2%, το Δείκτη MSCI Αναδυόμενων Αγορών, ο οποίος επίσης σημείωσε αύξηση κατά 9% και το Δείκτη S&P 350 που παρέμεινε αμετάβλητος. Την τελευταία πενταετία η κοινή μετοχή έχει σημειώσει μέση άνοδο 15% ετησίως.

Στο τέλος του 2016 η τιμή της προνομιούχου μετοχής ανήλθε στα €13,70, καταγράφοντας αύξηση 59% σε σύγκριση με τα προ ενός έτους επίπεδα.

Το 2016, η Εταιρία προχώρησε σε αγορά ιδίων μετοχών με συνολική αξία κτήσης €25,2 εκατ. Στις 31/12/2016 η Μητρική Εταιρία κατείχε συνολικά 3.871.677 ίδιες κοινές μετοχές και 85.514 ίδιες προνομιούχες μετοχές.

Οι μετοχές του Τιτάνα συμπεριλαμβάνονται στο Δείκτη Μεγάλης Κεφαλαιοποίησης FTSE/ATHEX Large Cap Index, στο Δείκτη MSCI Αναδυόμενων Αγορών και στο Δείκτη FTSE Αναδυόμενων Αγορών.

Αναγνώριση της δέσμευσης του Ομίλου για βιώσιμη ανάπτυξη

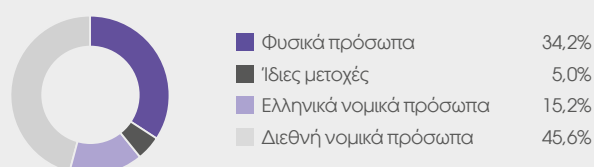
Το Δεκέμβριο 2016, ο Όμιλος ΤΙΤΑΝ συμπεριλήφθηκε στο δείκτη FTSE4Good Emerging Index σε αναγνώριση της δέσμευσης για βιώσιμη ανάπτυξη. Επίσης, έχει καταταχθεί στο «προηγμένο επίπεδο» του Οικουμενικού Συμφώνου του ΟΗΕ για την έκθεση αναφορών προόδου. Η δέσμευσή μας για υπεύθυνες πρακτικές και η δημοσίευση απολογισμού για τα ουσιώδη θέματα έχει αναγνωριστεί και από τη διεθνή επενδυτική κοινότητα που έχει προσυπογράψει τις Αρχές Υπεύθυνων Επενδύσεων (unpri.org).

Περισσότερες πληροφορίες για την επενδυτική κοινότητα

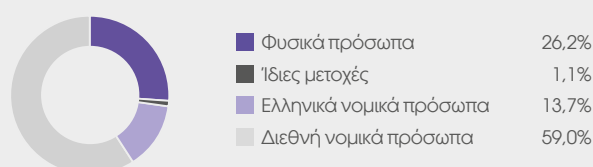
Στην ιστοσελίδα των επενδυτικών σχέσεων παρέχονται αναλυτικές πληροφορίες που περιλαμβάνουν τις πιο πρόσφατες ανακοινώσεις του Ομίλου, το ημερολόγιο επενδυτικών σχέσεων, εργαλεία ανάλυσης της πορείας της μετοχής και τις τηλεδιασκέψεις παρουσίασης τριμηνιαίων αποτελεσμάτων. Επισκεφθείτε τη διεύθυνση ir.titan.gr ή επικοινωνήστε μαζί μας στη διεύθυνση ir@titan.gr

Σύμβολα μετοχής	Κοινές	Προνομιούχες
Oasis	TITK	TITP
Reuters ticker	TTNr.AT	TTNa.AT
Bloomberg ticker	TITK GA	TITP GA

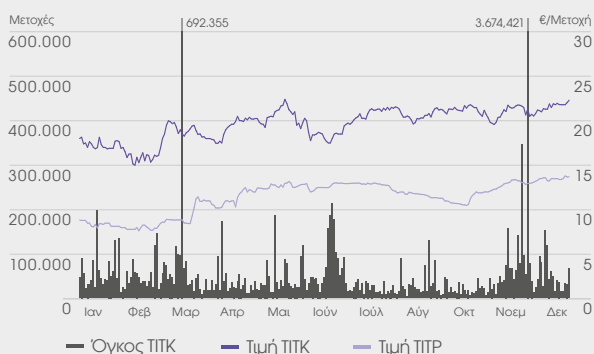
Κοινές μετοχές ΤΙΤΑΝ στις 31/12/2016

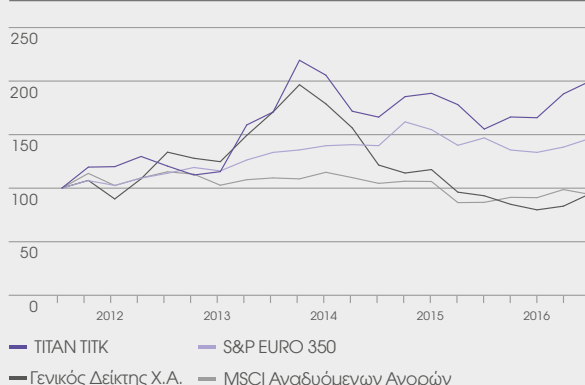
Προνομιούχες μετοχές στις 31/12/2016

Ημερήσιος όγκος συναλλαγών και εξέλιξη της τιμής της κοινής και της προνομιούχου μετοχής το 2016

Πορεία της τιμής των κοινών μετοχών του Τιτάνα ως προς το Γενικό Δείκτη Χ.Α., το Δείκτη MSCI Αναδυόμενων Αγορών και το Δείκτη S&P EURO 350 (31 Δεκεμβρίου 2011 = 100)

Κοινωνικές επιδόσεις

Μέσα από έναν συνδυασμό πρωτοβουλιών σε τοπικό και ομιλικό επίπεδο, προσεγγίζουμε συστηματικά - σε όλα τα επίπεδα της επιχείρησης και στην εφοδιαστική μας αλυσίδα - την υγεία και την ασφάλεια, την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού, τη βιωσιμότητα των τοπικών κοινοτήτων, τη διαφάνεια και την επιχειρηματική ηθική.

Υγεία και ασφάλεια

Ο Τίτανας επιδιώκει τη συνεχή βελτίωση των επιδόσεων του στον τομέα της υγείας και της ασφάλειας του ιδίου προσωπικού και των εργολάβων του και παροτρύνει τους προμηθευτές του και άλλους συνεργάτες να υιοθετήσουν παρόμοιες απόψεις και πρακτικές.

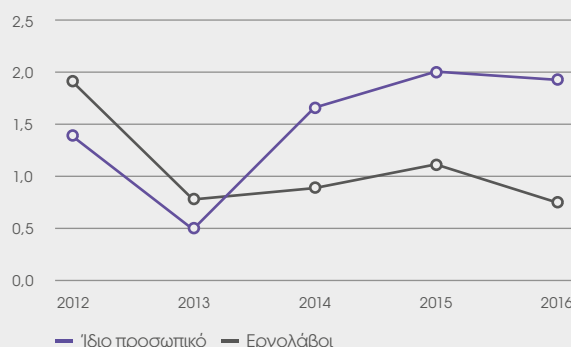
Το 2016, καταγράφηκαν συνολικά 29 ατυχήματα που οδήγησαν σε απώλεια χρόνου εργασίας (LTIs), παρουσιάζοντας μείωση κατά 14,7% συγκριτικά με το προηγούμενο έτος. Ο δείκτης συχνότητας ατυχημάτων που οδήγησαν σε απώλεια χρόνου εργασίας του ιδίου προσωπικού (LTIFR) μειώθηκε σε 1,92 LTIs ανά εκατομμύριο ώρες, παρουσιάζοντας βελτίωση κατά 4% συγκριτικά με το προηγούμενο έτος. Ο δείκτης συχνότητας ατυχημάτων που οδήγησαν σε απώλεια χρόνου εργασίας εργολάβων σημείωσε περαιτέρω βελτίωση σε 0,73 LTIs ανά εκατομμύριο ώρες, παρουσιάζοντας μείωση κατά 33,6% σε σχέση με το 2015.

Ο Όμιλος εκφράζει τη βαθιά του λύπη για το γεγονός ότι, παρά τις προσπάθειες που καταβάλλονται στον τομέα της ασφάλειας, το 2016 σημειώθηκε ένα θανατηφόρο οδικό ατύχημα τρίτου, στο οποίο εμπλέκεται φορτηγό μεταφοράς σκυροδέματος που οδηγούσε εργολάβος της Εταιρίας. Συνεχίζουμε να επιδιώκουμε την ενίσχυση και περαιτέρω βελτίωση των προσπαθειών μας, ώστε να εμπεδωθεί στους εργαζόμενούς μας και στους εργολάβους μας η κουλτούρα της ασφαλούς οδήγησης.

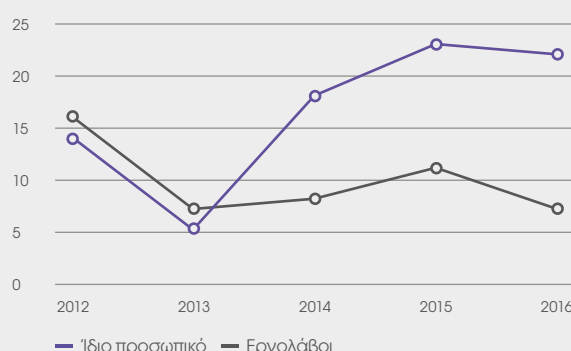
Το 2016 αναλάβαμε μια σειρά από πρωτοβουλίες σε όλον τον Όμιλο, με στόχο τη βελτίωση της επίδοσής μας στους τομείς της υγείας και της ασφάλειας:

- Εγκατάσταση νέου συστήματος παρακολούθησης των επιπέδων σκόνης, εισπνεύσιμου κρυσταλλικού πυριτίου και θορύβου σε όλες τις επιχειρηματικές μας μονάδες. Στο πλαίσιο αυτό, θα εναρμονιστούν οι προσπάθειες που έως τώρα γίνονταν από κάθε επιχειρηματική μονάδα ανεξάρτητα.
- Έναρξη εκστρατείας για την εφαρμογή της διαδικασίας απομόνωσης και επισήμανσης κινδύνων (Lock-out Tag-out, LOTO), με στόχο την έκδοση πρακτικών οδηγιών εργασίας για κάθε εγκατάσταση και κάθε εξοπλισμό. Η εκστρατεία συνέβαλε στη μείωση του αριθμού των σχετικών με την εφαρμογή της διαδικασίας LOTO ατυχημάτων με απώλεια χρόνου εργασίας (LTIs) από εννέα το 2015, σε δύο το 2016.
- Εκπαίδευση για την πρόληψη σοβαρών ατυχημάτων, που περιλαμβάνει την ανάλυση των αιτιών που οδήγησαν στο παρελθόν σε σοβαρά συμβάντα ή σοβαρά

Δείκτης συχνότητας ατυχημάτων που οδήγησαν σε απώλεια χρόνου εργασίας (LTIFR) (όλες οι δραστηριότητες)

Ατυχήματα που οδήγησαν σε απώλεια χρόνου εργασίας (LTIs) (όλες οι δραστηριότητες)

παρ'όλιγον ατυχήματα σε διάφορες εγκαταστάσεις του Ομίλου. Η εκπαίδευση ξεκίνησε το 2016 και θα συνεχιστεί έως το 2018.

- Σύνταξη και διανομή σε όλες τις επιχειρηματικές μονάδες καταλόγων εξοπλισμού ασφαλείας, που καλύπτει το σύνολο των λειτουργιών των εργοστασίων σε βάθος.
- Έκδοση νέας Οδηγίας για τα Σχέδια Ασφαλούς Εργασίας, για την εκτέλεση εργασιών που δεν καλύπτονται πλήρως από τις υπάρχουσες διαδικασίες.
- Κατάρτιση και διανομή σε όλον τον Όμιλο ενός λεπτομερούς οδηγού για την εύρεση των πρωταρχικών αιτιών που οδήγησαν σε συμβάντα που σχετίζονται με την υγεία και την ασφάλεια, επί του οποίου θα ακολουθήσει σχετική εκπαίδευση, μέσα στο 2017.

Διαχείριση και ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού

Ο Τίτανας ήταν πάντα ένας ανθρωποκεντρικός οργανισμός. Αναγνωρίζουμε τη θεμελιώδη σημασία της υπεύθυνης εργοδοσίας και της ανάπτυξης μακροχρόνιων σχέσεων με τους εργαζόμενους, οι οποίες βασίζονται στην αμοιβαία εμπιστοσύνη, στην αξιοπιστία και στις κοινές αξίες.

Η ανάπτυξη της νέας πλατφόρμας για την ηγεσία «Leading the TITAN Way», αποτέλεσε μια σημαντική πρωτοβουλία του Ομίλου το 2016. Με επίκεντρο το «ήθος» του Τίτανα, η πλατφόρμα περιγράφει τις θεμελιώδεις συμπεριφορές που προσδιορίζουν την αποτελεσματική ηγεσία και υποστηρίζει τους εργαζόμενους στην ανάπτυξη σχετικών δεξιοτήτων. Επιπλέον, υλοποιήθηκε μία νέα διαδικασία απόδοσης και ανάπτυξης δεξιοτήτων που ενσωματώνει τις αρχές της πλατφόρμας «Leading the TITAN Way», ενώ παράλληλα έγιναν σχετικές εκπαιδευσεις σε όλες τις επιχειρηματικές μας μονάδες.

Ο Όμιλος, ως εργοδότης, στοχεύει στην προώθηση της δια βίου μάθησης και στην ενίσχυση των επαγγελματικών δεξιοτήτων και ικανοτήτων όλων των εργαζομένων του, ώστε να ανταποκρίνονται στις προκλήσεις σε τοπικό και διεθνές επίπεδο. Σε αυτό το πλαίσιο, οι ανθρωποώρες εκπαίδευσης αυξήθηκαν κατά 43% σε επίπεδο Ομίλου. Εκτός από την έμφαση που δόθηκε σε θέματα υγείας, ασφάλειας και τεχνικών δεξιοτήτων, η εκπαίδευση επικεντρώθηκε και στη βελτίωση των διοικητικών ικανοτήτων, με το 15% των ωρών εκπαίδευσης να συνδέονται με την ενίσχυση στον τομέα αυτό.

Ανθρωποώρες εκπαίδευσης

158.210

(2015: 110.776)

Γυναίκες σε διευθυντικές θέσεις

16%

(2015: 15%)

Μετά από ανασκόπηση όλων των πολιτικών του Ομίλου το 2015, το 2016 εκδόθηκε μία λεπτομερής Πολιτική για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, που επεκτείνει τις σχετικές αναφορές του Κώδικα Δεοντολογίας του Ομίλου και εστιάζει στα εργασιακά δικαιώματα και τις συνθήκες εργασίας, στη δίκαιη μεταχείριση και στις ίσες ευκαιρίες για όλους στις προσλήψεις και στην προσωπική ανάπτυξη. Οι γυναίκες σε διευθυντικές θέσεις αυξήθηκαν κατά 8% συγκριτικά με το 2015, με το συνολικό ποσοστό σε όλο τον Όμιλο να φτάνει στο 16% και το υψηλότερο ποσοστό να σημειώνεται στη Σερβία (37%), στη Βουλγαρία (35%) και στην Π.Γ.Δ. της Μακεδονίας (30%). Πρόσθετες πολιτικές του Ομίλου που αναθεωρήθηκαν και εκδόθηκαν το 2016 είναι η Πολιτική για την Καταπολέμηση της Δωροδοκίας και της Διαφθοράς, η Πολιτική και Οδηγίες Συμμόρφωσης με τη Νομοθεσία περί Ανταγωνισμού και η Πολιτική Συμμόρφωσης με τις Διεθνείς Κυρώσεις κατά Προσώπων ή Κρατών.

Συνεχίζοντας την προσπάθεια για την ενσωμάτωση των διεθνών προτύπων και των βέλτιστων πρακτικών στον Τίτανα, το εργοστάσιο τσιμέντου Sharr, στο Κόσοβο, έγινε το 2016 η δεύτερη θυγατρική μετά το εργοστάσιο τσιμέντου Anthea, στην Αλβανία, που έλαβε πιστοποίηση σύμφωνα με το διεθνές πρότυπο Κοινωνικής Λογοδοσίας SA8000.

Βιωσιμότητα των τοπικών κοινοτήτων

Διαθέτουμε εγκαταστάσεις σε 14 χώρες και δραστηριοποιούμαστε σε πολλές διαφορετικές περιοχές. Επομένως, η κατανόηση θεμάτων σε παγκόσμια διάσταση, σε συνδυασμό με την ανάληψη δράσης σε τοπικό επίπεδο, είναι καθοριστικής σημασίας για να εφαρμόσουμε αποτελεσματικά τη στρατηγική μας και να δημιουργήσουμε αξία για τους βασικούς συμ-μετόχους μας. Ακολουθώντας το επιχειρηματικό μας μοντέλο, επιδιώκουμε να δημιουργούμε αξία όπου δραστηριοποιούμαστε, παρέχοντας ευκαιρίες για μακροπρόθεσμη και σταθερή απασχόληση και ενισχύοντας την οικονομική ανάπτυξη μέσω από την αλυσίδα αξίας μας. Επίσης μοιραζόμαστε τη γνώση, την εμπειρία και άλλους διαθέσιμους πόρους με τους τοπικούς συμ-μετόχους μας, σε μια προσπάθεια να συμβάλλουμε στη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα και την ευημερία των τοπικών κοινοτήτων.

Το 2016 δώσαμε ιδιαίτερη έμφαση στη βελτίωση των συνεργειών με τους τοπικούς συμ-μετόχους μας, αντιμετωπίζοντας κενά δεξιοτήτων και θέματα όπως η ποιτική εκπαίδευση και η απασχόληση.

Εκτός από τις προσπάθειες που καταβάλουμε σε όλο το εύρος των δραστηριοτήτων μας για την ανάπτυξη νέων εργασιακών δεξιοτήτων και τη δημιουργία της υποδομής για μελλοντική οικονομική ανάπτυξη, συνεχίσαμε επίσης να υποστηρίζουμε έναν αριθμό προγραμμάτων σύμπραξης με τις τοπικές κοινότητες, τα οποία συμβάλλουν στην αντιμετώπιση ουσιαστών θεμάτων, όπως το πρόγραμμα LAB στο Κόσοβο. Μια νέα τέτοια πρωτοβουλία το 2016 ήταν η συμμετοχή μας στην επιτυχή προσπάθεια για την ανάδειξη της Ελευσίνας, της πόλης όπου χτίστηκε το πρώτο εργοστάσιο του Ομίλου, σε Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης το έτος 2021.

Το 2016, το συνολικό ποσό που διέθεσε ο Όμιλος σε δωρεές για αναπτυξιακά προγράμματα στις τοπικές κοινότητες ήταν €2.643.704 σε είδος και σε χρήμα. Αυτές οι δωρεές αφορούν κυρίως τους τομείς της εκπαίδευσης, της υγείας και της ασφάλειας, της προστασίας του περιβάλλοντος, της καταπολέμησης της φτώχειας και της ανεργίας.

Διαχείριση της εφοδιαστικής αλυσίδας

Στο πλαίσιο των συνεχών προσπαθειών μας να ενισχύσουμε την ανταγωνιστική θέση καθεμίας από τις επιχειρήσεις μας, θέσαμε σε εφαρμογή ένα πρόγραμμα μετασχηματισμού του συστήματος προμηθειών του Ομίλου. Σκοπός του προγράμματος είναι η αντιμετώπιση των δαπανών και της αποτελεσματικότητας των προμηθειών μέσα από βελτιωμένες διαδικασίες, προδιαγραφές και διαχείριση ποιότητας και κινδύνων. Στοχεύουμε στη βελτιστοποίηση του αριθμού των προμηθευτών μας και στη διατήρηση μακροπρόθεσμων σχέσεων που προσθέτουν αξία, με έμφαση στη μείωση του «συνολικού κόστους» κάθε προϊόντος, στη διαφάνεια, στη συνεργασία και στην προαγωγή μιας βιώσιμης εφοδιαστικής αλυσίδας.

Πληρωμές σε τοπικούς και διεθνείς προμηθευτές

€938,7 εκ.

(2015: €901,1 εκ.)

Περιβαλλοντική επίδοση

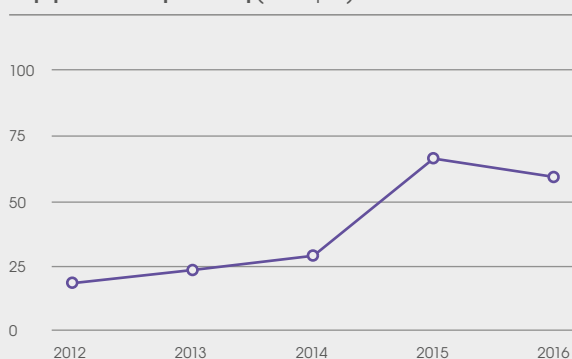
Η ανάληψη των περιβαλλοντικών μας ευθυνών δημιουργεί αξία για τις επιχειρήσεις μας, τους πελάτες μας και τις κοινότητες όπου δραστηριοποιούμαστε.

Περιβαλλοντική διαχείριση

Στις περισσότερες εγκαταστάσεις του Ομίλου έχουν αναπτυχθεί και υλοποιούνται συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης για τη βελτίωση της παρακολούθησης και αναφοράς των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των δραστηριοτήτων μας. Όλα τα εργοστάσια τσιμέντου του Ομίλου διαθέτουν σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης σύμφωνα με το πρότυπο ISO 14001 ή άλλο παρόμοιο. Το 2016, ξεκίνησε η αναθεώρηση των συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης με σκοπό την εκπλήρωση των νέων προδιαγραφών πιστοποίησης, όπως καθορίζονται από το πρότυπο ISO 14001/2015. Τα τρία εργοστάσια τσιμέντου του Τιτάν στην Ελλάδα και το ένα εργοστάσιο τσιμέντου στη Βουλγαρία έχουν ήδη ενσωματώσει αυτές τις προδιαγραφές και έχουν λάβει τη σχετική πιστοποίηση.

Οι πρακτικές περιβαλλοντικής παρακολούθησης, αναφοράς και διαχείρισης που εφαρμόζουμε ακολουθούν τις κατά περίπτωση σχετικές κατευθυντήριες οδηγίες του WBCSD/CSI.

Περιβαλλοντική δαπάνη (εκ. Ευρώ)

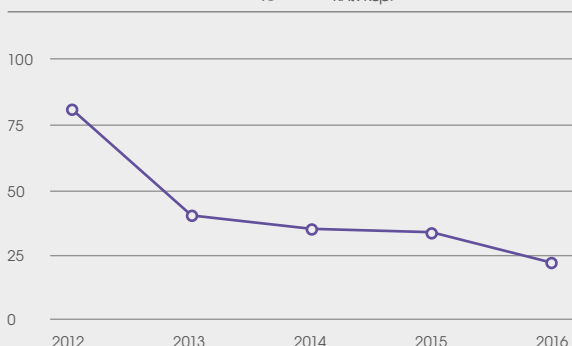

Εκπομπές αερίων ρύπων

Ο Τίταν έχει πραγματοποιήσει σημαντικές επενδύσεις σε νέες τεχνολογίες, με στόχο τη μείωση των εκπομπών αερίων ρύπων. Το 2016, οι ειδικές εκπομπές σκόνης του Ομίλου ανήλθαν σε 23,9 g/τόνο_{κλίνκερ}, παρουσιάζοντας μείωση κατά 33% συγκριτικά με το προηγούμενο έτος.

Οι ειδικές εκπομπές NOx και SOx διατηρήθηκαν στα ίδια επίπεδα με αυτά του 2015 και ανήλθαν σε 1.702,9 g/τόνο_{κλίνκερ} και 205,6g/τόνο_{κλίνκερ} αντίστοιχα.

Ειδικές εκπομπές σκόνης (g/τόνο_{κλίνκερ})

Ειδικές εκπομπές σκόνης

23,9
g/τόνο_{κλίνκερ}
(2015: 35,7g/τόνο_{κλίνκερ})

Ειδικές εκπομπές NOx

1.702,9
g/τόνο_{κλίνκερ}
(2015: 1.705,8g/τόνο_{κλίνκερ})

Ειδικές εκπομπές SOx

205,6g/τόνο_{κλίνκερ}
(2015: 206,0g/τόνο_{κλίνκερ})

Αποκατάσταση λατομείων και βιοποικιλότητα

Η αποκατάσταση των λατομείων και η διαχείριση της βιοποικιλότητας αποτελούν βασικούς τομείς ενδιαφέροντος για τον Όμιλο, προκειμένου να μετριαστούν οι δυσμενείς επιπτώσεις από τη διαδικασία εξόρυξης ή ακόμα και να ενισχυθεί η βιοποικιλότητα, όπου αυτό είναι δυνατόν.

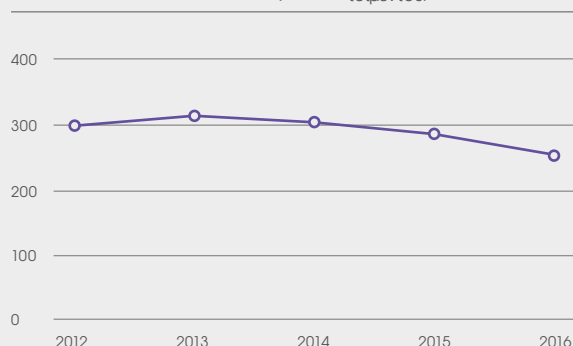
Το 2016, εκπονήθηκαν νέα σχέδια αποκατάστασης για τα λατομεία που συνδέονται με το εργοστάσιο τσιμέντου Beni Suef στην Αίγυπτο, αυξάνοντας το ποσοστό των λατομείων του Ομίλου που διαθέτουν ολοκληρωμένα σχέδια αποκατάστασης σε 87%.

Διαχείριση νερού

Η αποδοτική χρήση και διαχείριση του νερού στις εγκαταστάσεις του Ομίλου αποτελεί έναν σημαντικό στόχο βιώσιμης ανάπτυξης. Ο Τίταν εφαρμόζει συστήματα διαχείρισης νερού στις εγκαταστάσεις του για την παρακολούθηση και βελτιστοποίηση της χρήσης του νερού και για την αναφορά των σχετικών πληροφοριών με συστηματικό τρόπο. Το 2016, η ειδική κατανάλωση νερού στα εργοστάσια παραγωγής και άλεσης τσιμέντου και τα συνδεδεμένα λατομεία ανήλθε σε 255,1 lt/τόνο_{τσιμέντου} σημειώνοντας περαιτέρω μείωση κατά 11% σε σύγκριση με το 2015.

Στο 92% των εργοστασίων παραγωγής τσιμέντου λειτουργούν συστήματα ανακύκλωσης νερού. Το 2016, ανακυκλώθηκαν συνολικά 25 εκατομμύρια m³ νερού σε επίπεδο Ομίλου, ποσότητα που ισοδυναμεί σε ποσοστό 82% του νερού που αντλήθηκε.

Ειδική κατανάλωση νερού (lt/τόνο_{τσιμέντου})

Κλιματική αλλαγή

Η κλιματική αλλαγή συγκαταλέγεται ανάμεσα στις πιο σημαντικές παγκόσμιες προκλήσεις της σημερινής εποχής. Ο Τίτανας υλοποιεί μία στρατηγική μετριασμού των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, η οποία περιλαμβάνει την αυξημένη χρήση δευτερογενών καυσίμων, κατά προτίμηση βιομάζας και τη μείωση της κατανάλωσης θερμικής ενέργειας, σε όλες τις εγκαταστάσεις. Το 2016, η χρήση δευτερογενών καυσίμων αυξήθηκε φτάνοντας σε ποσοστό 8,6%^{Θερμιδικής βάσης}. Παράλληλα, οι θυγατρικές μας εταιρίες ΓΑΕΑ Βουλγαρίας, και Αιγύπτου λειτουργούν με σκοπό τη συλλογή και την παραγωγή κατάλληλων δευτερογενών καυσίμων για τα εργοστάσια του Ομίλου.

Αντιμετωπίζουμε τις εκπομπές άνθρακα σύμφωνα με το Πρωτόκολλο του Κιότο (λαμβάνοντας το 1990 ως βάση για τις εκπομπές CO₂) και υποβάλλουμε αναφορές για τις εκπομπές CO₂ από τα εργοστάσια τσιμέντου μας.

Το 2016, οι ειδικές εκπομπές CO₂ παρουσίασαν οριακή αύξηση κατά περίπου 1,7% και διαμορφώθηκαν στα 718,0 kgCO₂/τόνο^{Προϊόντος}, κυρίως λόγω της αναγκαστικής αλλαγής στο μίγμα καυσίμων στην Αίγυπτο, όπως και της μείωσης στις πωλήσεις επεξεργασμένων υποκατάστατων τσιμέντου που παράχθηκαν από τη θυγατρική μας στην Αμερική, ST Equipment and Technology (STET).

Ειδικές μεικτές άμεσες εκπομπές CO₂

718,0kgCO₂/τόνο^{Προϊόντος}
(2015: 706,1kgCO₂/Προϊόντος)

Κατανάλωση θερμιδικής ενέργειας

46.855TJ
(2015: 43.965TJ)

Κυκλική οικονομία

Η μείωση, η επαναχρησιμοποίηση και η ανακύκλωση πρώτων υλών, ενέργειας και αποβλήτων αποτελούν ουσιώδη στοιχεία της περιβαλλοντικής πολιτικής του Ομίλου. Το 2016, το 5,1% του συνόλου των πρώτων υλών που χρησιμοποιήθηκαν για την παραγωγή κλίνκερ και τσιμέντου ήταν εναλλακτικές πρώτες ύλες που προήλθαν

από αυτές τις δραστηριότητες, συμβάλλοντας στη μείωση της κατανάλωσης φυσικών πρώτων υλών, καθώς και των ποσοτήτων παραπροϊόντων, που σε διαφορετική περίπτωση θα οδηγούνταν σε υγειονομική ταφή. Επιπλέον, στην Ελλάδα και στις ΗΠΑ, ο Τίτανας έχει υιοθετήσει προγράμματα για τη συλλογή και ανάκτηση απορρίψεων σκυροδέματος και τη χρησιμοποίησή τους ως εναλλακτική πρώτη ύλη για την παραγωγή κλίνκερ και τσιμεντόλιθων ή ως αδρανές υλικό για επιστρώσεις και άλλες χρήσεις.

Παρομοίως, η χρήση δευτερογενών καυσίμων (2016: 163.357 τόνοι) συμβάλλει στην εξοικονόμηση των μη ανανεώσιμων ορυκτών καυσίμων, επιτρέπει την ανάκτηση ενέργειας και ελαχιστοποιεί την ταφή, ενώ συμβάλλει ταυτόχρονα στη μείωση των εκπομπών CO₂. Δευτερογενή καύσιμα, όπως αποξηραμένη ιλύς βιολογικού καθαρισμού, ιλύς διυλιστηρίων, απόβλητα γεωργικής παραγωγής και υπολείμματα από την ανακύκλωση συσκευασιών (RDF) χρησιμοποιούνται σε διάφορα εργοστάσια τσιμέντου του Ομίλου.

Η θυγατρική του Ομίλου στις ΗΠΑ, STET, παρέχει λύσεις για τη διαχείριση της ιπτάμενης τέφρας, ελαχιστοποιώντας έτσι την ανάγκη ταφής με το συνεπαγόμενο κόστος και τους σχετικούς κινδύνους. Τα προϊόντα της μπορούν να χρησιμοποιηθούν είτε ως εναλλακτικές πρώτες ύλες, είτε για ανάκτηση ενέργειας.

Το 2016, το 80,8% των αποβλήτων που παρήχθησαν από τις καθημερινές δραστηριότητες του Ομίλου συλλέχθηκαν, αποθηκεύτηκαν και στη συνέχεια διατέθηκαν μέσω εξουσιοδοτημένων εργολάβων, με σκοπό την επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωση ή ανάκτησή τους.

Ανακυκλωμένα (εξωτερικά) απορρίμματα

413.553 μετρικοί τόνοι
(2015: 294.000 μετρικοί τόνοι)

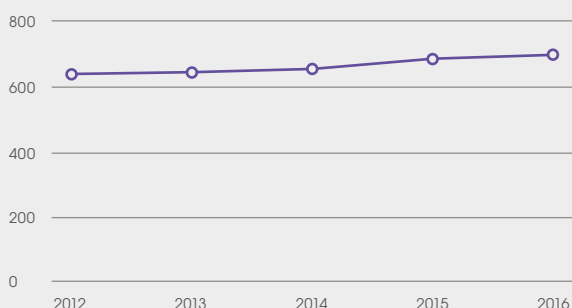
Ποσοστό εναλλακτικών καυσίμων στο συνολικό μείγμα καυσίμων

8,58%^{Θερμιδικής βάσης}
(2015: 6,75%^{Θερμιδικής βάσης})

Κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας

1.751GWh
(2015: 1.600GWh)

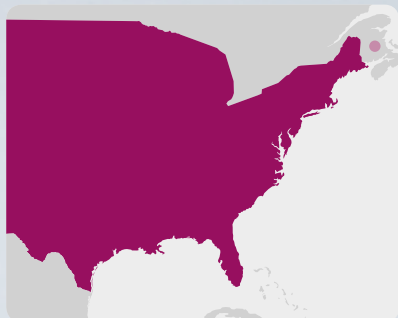
Ειδικές μεικτές άμεσες εκπομπές CO₂ (kg/τόνο^{κλίνκερ})

Σημείωση: Η ενοποίηση των στοιχείων έγινε με βάση τη συμμετοχή του Ομίλου για το συγκεκριμένο έτος.

Επιδόσεις γεωγραφικών τομέων

ΗΠΑ

Βρισκόμαστε σε πλεονεκτική θέση για να μεγιστοποιήσουμε την απόδοση των επενδύσεων μας, βασιζόμενοι στην ανάπτυξη της αγοράς, στις καλές επιδόσεις και στις θετικές προοπτικές.

Κύριες Επιδόσεις 2016

Χρηματο-οικονομικές

Κύκλος εργασιών
53% του Ομίλου
€794 εκ.
(2015: €680 εκ.)

Λειτουργικά κέρδη EBITDA
52% του Ομίλου
€145 εκ.
(2015: €101 εκ.)

Σύνολο ενεργητικού
42% του Ομίλου
€1.159 εκ.
(2015: €1.006 εκ.)

Μη Χρηματο-οικονομικές

ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Δείκτης συχνότητας ατυχημάτων που οδήγησαν σε απώλεια χρόνου εργασίας (LTIFR) των εργαζομένων το 2016 (ανά 1.000.000 ανθρωποώρες).

1,73
(2015: 2,05)

Οι δραστηριότητές μας πληρούν τους κατά τόπους κανονισμούς **υγείας και ασφάλειας***.

Σύνολο εκπαιδευτικών ωρών

16.647
(2015: 14.659)

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Χρησιμοποιούμε **συστήματα εθελοντικής διαχείρισης**, όπως τα LEED (Ηγεσία Ενεργειακής και Περιβαλλοντικής Μελέτης), Green Star NRMCA και Energy Star.

Κύρια προϊόντα/δραστηριότητες

Τσιμέντο Έτοιμο σκυρόδεμα Αδρανή υλικά Τσιμεντόλιθοι Ιπτάμενη τέφρα

Βασικά στοιχεία

2 Εργοστάσια τσιμέντου **6** Λατομεία **84** Μονάδες έτοιμου σκυροδέματος **15** Σταθμοί διανομής **9** Μονάδες παραγωγής τσιμεντόλιθων **8** Μονάδες επεξεργασίας ιπτάμενης τέφρας

* Συγκεκριμένα, ικανοποιούμε τα πρότυπα της MSHA (Διεύθυνση Υγείας και Ασφάλειας Ορυχείων) και της OSHA (Διεύθυνση Υγείας και Ασφάλειας στην Εργασία). Υπάρχουν εταιρικά, μη πιστοποιημένα συστήματα διαχείρισης.

Επισκόπηση

Ανασκόπηση της αγοράς

Το 2016, η αγορά των ΗΠΑ συνέχισε την ανοδική της πορεία, υποστηριζόμενη από τις ευνοϊκές οικονομικές συνθήκες. Η απασχόληση παρέμεινε σε υψηλά επίπεδα, ενώ παράλληλα καταγράφηκε αύξηση του κατά κεφαλήν εισοδήματος και της καταναλωτικής εμπιστοσύνης, καθώς και βελτίωση του επιχειρηματικού κλίματος.

Η ζήτηση δομικών υλικών παρέμεινε ανοδική και οι συνολικές δαπάνες του κλάδου κατασκευών σημείωσαν αύξηση 4,5%, φτάνοντας τα \$1,16 τρις. – κυρίως λόγω του ιδιωτικού τομέα, συμπεριλαμβανομένου και του κλάδου κατοικίας. Η κατανάλωση τσιμέντου στις ΗΠΑ αυξήθηκε κατά 2,4% σε 94,4 εκατ. τόνους, ενώ μεγαλύτερη αύξηση ύψους 10,9% σημειώθηκε στις πολιτείες όπου δραστηριοποιείται κυρίως ο Όμιλος (συμπεριλαμβανομένων των Βιρτζίνια, Βόρεια και Νότια Καρολίνα, Φλόριντα).

Επιδόσεις γεωγραφικού τομέα

Το 2016, η ζήτηση τσιμέντου σημείωσε αύξηση σε όλες τις τοπικές αγορές όπου έχει δραστηριότητες ο Τίτανας, με μια αξιοσημείωτη επιτάχυνση στις αγορές της Βιρτζίνια και των Β. και Ν. Καρολίνα, οι οποίες αρχικά υπολείπονταν των πρότερων αυξήσεων που είχαν σημειωθεί στις αγορές της μητροπολιτικής Νέας Υόρκης και της Φλόριντα. Ο συνδυασμός των αυξημένων τιμών και του βελτιωμένου κόστους παραγωγής και διάθεσης, καθώς και τα οφέλη που προέκυψαν από το επενδυτικό πρόγραμμα ύψους \$200 εκατ. που πραγματοποιήθηκε τα δύο τελευταία χρόνια, είχαν ως αποτέλεσμα οι ΗΠΑ να καταγράψουν σημαντική αύξηση κερδοφορίας. Τα λειτουργικά κέρδη (EBITDA) ανήλθαν σε €145,2 εκατ., σημειώνοντας αύξηση κατά 44% συγκριτικά με το 2015, την υψηλότερη αύξηση από το 2006.

Βασικές περιοχές δραστηριότητας

Φλόριντα

Σύμφωνα με το Γεωλογικό Ινστιτούτο των ΗΠΑ, η κατανάλωση τσιμέντου στη Φλόριντα αυξήθηκε κατά 9,9% και ανήλθε σε 7 εκατ. τόνους το 2016. Παράλληλα, ο κλάδος τσιμέντου στη Φλόριντα επωφελήθηκε από τις υψηλότερες τιμές που επικράτησαν στην αγορά. Όσον αφορά στις καθετοποιημένες δραστηριότητες, η ζήτηση και οι τιμές πώλησης για αδρανή υλικά και ιπτάμενη τέφρα ήταν επίσης υψηλότερες, συνεισφέροντας στην ευρύτερη βελτίωση της κερδοφορίας. Υψηλότερη ήταν η κερδοφορία και του κλάδου έτοιμου σκυροδέματος και τσιμεντόλιθων, χάρη στην αυξημένη ζήτηση για οικιστικά ακίνητα και ακίνητα εμπορικού χαρακτήρα.

Βιρτζίνια, Βόρεια και Νότια Καρολίνα

Η αύξηση της κατανάλωσης τσιμέντου το 2016 επιταχύνθηκε στην περιοχή των μεσο-Ανατολικών πολιτειών. Σύμφωνα με το Γεωλογικό Ινστιτούτο των ΗΠΑ στη Βιρτζίνια, η κατανάλωση τσιμέντου αυξήθηκε κατά 7,7% σε 1,9 εκατ. τόνους, ενώ η κατανάλωση στη Βόρεια Καρολίνα αυξήθηκε κατά 21,9% (το υψηλότερο ποσοστό στις ΗΠΑ), φτάνοντας σε 2,7 εκατ. τόνους. Η ζήτηση για έτοιμο σκυρόδεμα στις περιοχές όπου έχει παρουσία ο Όμιλος σημείωσε σημαντική αύξηση. Η συμβολή του κλάδου ιπτάμενης τέφρας ήταν περιορισμένη, λόγω των χαμηλών διαθέσιμων ποσοτήτων στην αγορά.

Μητροπολιτική περιοχή Νέας Υόρκης

Η κατανάλωση τσιμέντου στη Μητροπολιτική περιοχή της Νέας Υόρκης έφτασε τους 1,8 εκατ. τόνους το 2016, σημειώνοντας αύξηση 4,1% έναντι του 2015. Οι ισχυρές επιδόσεις της αγοράς όπου λειτουργεί ο σταθμός εισαγωγής τσιμέντου του Ομίλου, Essex στο Port Newark, οδήγησαν σε ένα ακόμη έτος αύξησης των πωλήσεων και της κερδοφορίας.

Πιστοποιητικό «Zero waste» για το Pennsuco

Το συγκρότημα Pennsuco του ΤΙΤΑΝ έγινε η πρώτη εγκατάσταση του είδους της στις ΗΠΑ που πιστοποιήθηκε επίσημα ως Βιομηχανική Εγκατάσταση Μηδενικών Αποβλήτων (Gold Level Zero Waste Facility). Για να λάβουμε αυτήν τη διάκριση, χρειάστηκε να πετύχουμε την αποφυγή της υγειονομικής ταφής των αποβλήτων μας σε ποσοστό μεγαλύτερο του 90%, για τουλάχιστον 12 συνεχείς μήνες, μέσω της μείωσης, της επαναχρησιμοποίησης, της ανακύκλωσης ή της κομποστοποίησης των αποβλήτων και της ανάκτησης υλικών για χρήση στην παραγωγική διαδικασία.

Παράλληλα με την προσπάθεια αυτή, το κόστος διαχείρισης για την ταφή των αποβλήτων και άλλων ενεργειών που δεν σχετίζονται με την ανακύκλωση κυμάνθηκαν το 2016 σε ποσοστό περίπου 17% κάτω από τον προϋπολογισμό. Η συμμετοχή των εργαζομένων και η σχετική τους εκπαίδευση θεωρήθηκε κρίσιμος παράγοντας για την επιτυχία και το ίδιο ισχύει και για τις νέες πολιτικές και διαδικασίες που διαμορφώθηκαν, οι οποίες θα εφαρμόζονται πλέον σε όλα τα σημεία της επιχειρηματικής μας μονάδας στη Φλόριντα.

Προοπτικές για το 2017

Η ανάκαμψη του κλάδου κατασκευών αναμένεται να συνεχιστεί, με κινητήρια δύναμη κυρίως την αγορά κατοικίας και τα εμπορικά ακίνητα. Όσον αφορά στα δημόσια έργα υποδομής, τα οποία έχουν αναφερθεί, η υλοποίησή τους αναμένεται μετά το 2017.

Η Αμερικανική Ένωση Τσιμεντοβιομηχανιών προβλέπει αύξηση της κατανάλωσης τσιμέντου κατά περίπου 3,7% ετησίως, την πενταετία 2017 -2021. Ακόμη υψηλότεροι ρυθμοί ανάπτυξης αναμένονται στη Φλόριντα, τη Βιρτζίνια και τη Βόρεια και Νότια Καρολίνα, όπου οι επενδύσεις μας παρέχουν τη δυνατότητα να αξιοποιήσουμε ευκαιρίες για αύξηση της κερδοφορίας και των ελεύθερων ταμειακών ροών.

ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΔΥΤΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ

Δυναμική στροφή στις εξαγωγές, αντισταθμίζοντας εν μέρει τη συνεχιζόμενη ύφεση στην εγχώρια αγορά.

Ανασκόπηση της αγοράς

Το 2016, η περιορισμένη ζήτηση δομικών υλικών προήλθε κυρίως από τα δημόσια έργα, καθώς η ιδιωτική οικοδομική δραστηριότητα παρέμεινε σε ύφεση. Η κατανάλωση τσιμέντου κινήθηκε περίπου στα ίδια επίπεδα με αυτά του 2015, χρονιά που εφαρμόστηκαν περιορισμοί στην κίνηση κεφαλαίων, οι οποίοι είχαν οδηγήσει στη διακοπή ουσιαστικά της οικοδομής. Τόσο χαμηλά επίπεδα οικοδομικής δραστηριότητας είχαν καταγραφεί τελευταία φορά στη χώρα τη δεκαετία του 1960. Ο κύριος όγκος της ζήτησης προήλθε από τα δημόσια έργα, με στενά χρονοδιαγράμματα ολοκλήρωσής τους, έως το τέλος του 2016, καθώς και από κάποια έργα ανακαινίσεων και τουριστικές επενδύσεις.

Οι εγχώριες πωλήσεις τσιμέντου αντιπροσώπευσαν περίπου το 6% των συνολικών πωλήσεων του Ομίλου το 2016 και οι εξαγωγές συνέχισαν να απορροφούν πάνω από τα 2/3 της παραγωγής των ελληνικών εργοστασίων.

Οι εξαγωγές ωφελήθηκαν από τα ιστορικά χαμηλά επίπεδα των θαλάσσιων ναύλων και την ενίσχυση του δολαρίου, αλλά οι τιμές αντιμετώπισαν πίεση εξαιτίας του έντονου διεθνούς ανταγωνισμού.

Κύριες Επιδόσεις 2016

Χρηματο-οικονομικές

Κύκλος εργασιών
17% του Ομίλου
€261 εκ.
(2015: €269 εκ.)

Λειτουργικά κέρδη EBITDA
13% του Ομίλου
€36 εκ.
(2015: €45 εκ.)

Σύνολο ενεργητικού
23% του Ομίλου
€667 εκ.
(2015: €559 εκ.)

Μη Χρηματο-οικονομικές

ΚΟΙΝΩΝΙΑ
Δείκτης συχνότητας ατυχημάτων που οδήγησαν σε απώλεια χρόνου εργασίας (LTIFR) των εργαζομένων το 2016 (ανά 1.000.000 ανθρωποώρες)

3,27
(2015: 1,87)

Όλα μας τα εργοστάσια και οι εγκαταστάσεις είναι πιστοποιημένες σύμφωνα με το πρότυπο **OHSAS 18001**.

Σύνολο εκπαιδευτικών ωρών
43.867
(2015: 34,267)

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Όλα τα εργοστάσια τσιμέντου και οι περισσότερες από τις εγκαταστάσεις που συνδέονται με άλλες δραστηριότητες είναι πιστοποιημένες σύμφωνα με το πρότυπο **ISO 14001**.

Εργοστάσιο τσιμέντου Πάτρας

Κύρια προϊόντα/δραστηριότητες

Βασικά στοιχεία

3	26	27	7	1	1
Εργοστάσια τσιμέντου	Λατομεία	Μονάδες έτοιμου σκυροδέματος	Σταθμοί διανομής	Μονάδα άλεσης	Μονάδα παραγωγής ξηρών κονιαμάτων

Επισκόπηση

Επιδόσεις γεωγραφικού τομέα

Ο συνολικός κύκλος εργασιών του γεωγραφικού τομέα Ελλάδας και Δυτικής Ευρώπης ήταν κατά 2,8% χαμηλότερος από το 2015 και έφτασε τα €261 εκατ. ενώ τα λειτουργικά κέρδη (EBITDA) μειώθηκαν κατά 19% στα €36,4 εκατ.

Το 2016, λάβαμε μια σειρά μέτρων που μας βοήθησαν να εξυπηρετήσουμε με αυξημένη αποτελεσματικότητα τους βασικούς εξαγωγικούς προορισμούς μας, ενισχύοντας κυρίως την εξαγωγική επίδοση του εργοστασίου μας στην Πάτρα. Επίσης, επενδύσαμε στη βελτίωση της αποδοτικότητας των σταθμών διανομής μας, με πολλαπλά πλεονεκτήματα για τους πελάτες μας, την τοπική οικονομία και την κοινότητα.

Το δίκτυο έτοιμου σκυροδέματος του Ομίλου στην Ελλάδα παρέμεινε σε ηγετική θέση το 2016 και μέσα από αυτό συνεχίσαμε να συμμετέχουμε σε όλα τα μεγάλα εγχώρια έργα υποδομής.

Οι επενδύσεις στα εργοστάσιά μας στην Ελλάδα στόχευσαν στη βελτίωση των συνθηκών υγείας και ασφάλειας, στη μείωση του κόστους, στη βελτίωση της ποιότητας, στην ενίσχυση της περιβαλλοντικής μέριμνας, καθώς και στην αύξηση της χρήσης δευτερογενών καυσίμων.

Το 2016, ο τομέας της υγείας και της ασφάλειας χαρακτηρίστηκε από αύξηση του αριθμού των ατυχημάτων· ωστόσο, το 80% από αυτά οφείλονταν κυρίως σε «ολισθήσεις ή παραπατήματα». Για αυτόν τον σκοπό, το τελευταίο τρίμηνο του 2016, ο Όμιλος ξεκίνησε μία εκστρατεία ευαισθητοποίησης.

Οι προσπάθειές μας για το περιβάλλον εστιάστηκαν στη μείωση των εκπομπών ρύπων και στην προετοιμασία των εργοστασίων μας, ώστε η λειτουργία τους να συμμορφώνεται πλήρως με τα νέα όρια εκπομπών αερίων που τίθενται σε ισχύ το 2017. Επίσης, συνεχίσαμε να προωθούμε τις πρακτικές της κυκλικής οικονομίας, χρησιμοποιώντας 373.440 μετρικούς τόνους εναλλακτικών πρώτων υλών και περισσότερους από 90.000 μετρικούς τόνους δευτερογενών καυσίμων.

Συνεργασίες για την προστασία της βιοποικιλότητας

Συνεργαστήκαμε με εξειδικευμένες Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, όπως η Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία και με το τμήμα Βιολογίας του Πανεπιστημίου της Πάτρας για την επικαιροποίηση των σχεδίων αποκατάστασης τριών λατομείων και την εκπόνηση μίας νέας μελέτης βιοποικιλότητας στο λατομείο αδρανών υλικών μας στη Λέρο. Διαθέτουμε σχέδια αποκατάστασης για όλα μας τα λατομεία, όχι μόνο για αυτά που βρίσκονται σε προστατευόμενες περιοχές και στοχεύουμε στη βελτίωση της αποκατάστασης και στην προστασία της

βιοποικιλότητας σε τοπικό και παγκόσμιο επίπεδο. Ανάμεσα σε άλλες δράσεις μας, αυτό περιλαμβάνει: την παρακολούθηση όλων των ενεργών λατομείων σε αναγνωρισμένες περιοχές υψηλής αξίας βιοποικιλότητας, τη χρήση της φύτευσης δενδρυλίων ή της τεχνικής φύτευσης «υδροσποράς» για την αποκατάσταση περιοχών εξόρυξης που έχουν εξοφληθεί και την εκπόνηση μελετών αξιολόγησης της βιοποικιλότητας για την καταγραφή της τοπικής χλωρίδας, έτσι ώστε να διασφαλιστεί η διαδικασία της επιτυχούς φυσικής διαδοχής.

Προοπτικές για το 2017

Στην Ελλάδα, η ζήτηση δομικών υλικών είναι πιθανό να παραμείνει υποτονική και το 2017. Τα σχεδιαζόμενα έργα υποδομής δεν φαίνονται ικανά να αναπληρώσουν μέσα στο 2017 το κενό που αφήνει η ολοκλήρωση των μεγάλων οδικών αξόνων. Όσον αφορά στην ιδιωτική οικοδομή, η οποία παραδοσιακά αποτελούσε την κύρια πηγή ζήτησης, οι προσδοκίες είναι πολύ χαμηλές. Κατά συνέπεια, η παραγωγή τσιμέντου στην Ελλάδα αναμένεται να συνεχιστεί να διοχετεύεται κατά το μεγαλύτερο μέρος σε εξαγωγικούς προορισμούς, παρά την εντεινόμενη ανισορροπία μεταξύ προσφοράς και ζήτησης.

ΝΟΤΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ

Σταθερές χρηματοοικονομικές και κοινωνικές επιδόσεις.

Ανασκόπηση της αγοράς

Στις χώρες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης η κατασκευαστική δραστηριότητα παρουσίασε τοπικές διαφορές, με άνοδο της ζήτησης στα κεντρικά Βαλκάνια, αλλά πτώση στα ανατολικά και δυτικά. Η οικοδομική δραστηριότητα στην περιοχή είναι σε γενικές γραμμές σταθερή, σημαντικά χαμηλότερη όμως της συνολικής παραγωγικής δυναμικότητας. Το 2016 οι χώρες όπου δραστηριοποιούμαστε κατέγραψαν οικονομική ανάπτυξη με αύξηση του ΑΕΠ 3% - 4%. Ωστόσο, οι περιορισμένες ξένες επενδύσεις σε συνδυασμό με την οικονομική αβεβαιότητα και την πολιτική αστάθεια που επικρατούν ευρύτερα στην περιοχή, επιβραδύνουν την ανάκαμψη της οικοδομικής δραστηριότητας.

Εργοστάσιο τσιμέντου Kosjeric, Σερβία

Κύριες Επιδόσεις 2016

Χρηματο-οικονομικές

Κύκλος εργασιών

14% του Ομίλου

€204 εκ.

(2015: €209 εκ.)

Λειτουργικά κέρδη EBITDA

20% του Ομίλου

€56 εκ.

(2015: €56 εκ.)

Σύνολο ενεργητικού

18% του Ομίλου

€489 εκ.

(2015: €496 εκ.)

Μη Χρηματο-οικονομικές

ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Δείκτης συχνότητας ατυχημάτων που οδήγησαν σε απώλεια χρόνου εργασίας (LTIFR) των εργαζομένων το 2016 (ανά 1.000.000 ανθρωποώρες)

1,98

(2015: 3,42)

Όλα τα εργοστάσιά μας και ορισμένες από τις εγκαταστάσεις μας είναι πιστοποιημένες σύμφωνα με το πρότυπο **OHSAS 18001**.

Σύνολο εκπαιδευτικών ωρών

63.536

(2015: 40.034)

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Όλα τα εργοστάσια τσιμέντου και ορισμένες από τις εγκαταστάσεις μας που συνδέονται με άλλες δραστηριότητες είναι πιστοποιημένες με το πρότυπο **ISO 14001**.

Κύρια προϊόντα/δραστηριότητες

Τσιμέντο

Έτοιμο σκυρόδεμα

Αδρανή υλικά

Υπηρεσίες διαχείρισης αποβλήτων και δευτερογενών καυσίμων

Βασικά στοιχεία

5

Εργοστάσια τσιμέντου

17

Λατομεία

8

Μονάδες έτοιμου σκυροδέματος

1

Σταθμός διανομής

1

Μονάδα παραγωγής απορριμ/γενούς δευτερογενούς καυσίμου

Επισκόπηση

Επιδόσεις γεωγραφικού τομέα

Συνολικά οι όγκοι των πωλήσεων παρουσίασαν αύξηση, αλλά τα επίπεδα των τιμών που επικράτησαν ήταν κατά μέσο όρο χαμηλότερα. Το 2016, ο κύκλος εργασιών στη Νοτιοανατολική Ευρώπη παρουσίασε μείωση 2% και ανήλθε σε €204 εκατ., ενώ τα λειτουργικά κέρδη εμφάνισαν οριακή βελτίωση 0,8% και ανήλθαν σε €56 εκατ., βελτιώνοντας το περιθώριο λειτουργικού κέρδους (EBITDA margin) σε 27,5% από 26,8% το 2015.

Στην Αλβανία, η κατανάλωση τσιμέντου μειώθηκε κατά περίπου 7%, φτάνοντας στα χαμηλότερα επίπεδα κατανάλωσης των τελευταίων 15 ετών. Η πτώση οφείλεται στη χαμηλή ρευστότητα του ιδιωτικού τομέα, στις χαμηλότερες δαπάνες για δημόσια έργα και στη δυσκολία έκδοσης οικοδομικών αδειών. Κατά τη διάρκεια του έτους, η Εταιρία και οι άνθρωποί μας συμμετείχαν σε πολλά έργα για τις τοπικές κοινότητες όπως, στην ανακατασκευή κατεστραμμένων τοπικών οδών, στη βελτίωση σχολείου στη Thumana και στη δωρεά τσιμέντου για την κατασκευή κατοικιών. Το Δεκέμβριο η επιχείρησή μας εκεί γιόρτασε 1.778 μέρες χωρίς κανένα ατύχημα που να οδήγησε σε απώλεια χρόνου εργασίας.

Στη Βουλγαρία, η ζήτηση τσιμέντου σημείωσε πτώση άνω του 10% το 2016, κυρίως λόγω της χαμηλότερης χρηματοδότησης δημοσίων έργων υποδομής από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Στο προσεχές μέλλον εκτιμάται ότι η αγορά θα παραμείνει εξαρτώμενη από τις ευρωπαϊκές πηγές χρηματοδότησης και από την ασταθή πολιτική κατάσταση της χώρας. Κατά τη διάρκεια της χρονιάς εντείναμε τις προσπάθειές μας για αύξηση της χρήσης δευτερογενών καυσίμων, με συνολική χρήση υπολειμμάτων από την ανακύκλωση συσκευασιών (RDF) και χρησιμοποιημένων ελαστικών, που ανήλθε στο 26% συγκριτικά με το 20% της χρήσης δευτερογενών καυσίμων το 2015.

Ο κατασκευαστικός κλάδος στο Κόσοβο συνέχισε την ανοδική του πορεία και η κατανάλωση τσιμέντου αυξήθηκε κατά 15% συγκριτικά με το 2015. Η άνοδος οφείλεται στην κατασκευή κατοικιών και δημόσιων έργων. Το εργοστάσιο τσιμέντου Sharrcom σημείωσε σημαντική άνοδο των πωλήσεων και περιόρισε το κόστος παραγωγής. Ο ισχυρός ανταγωνισμός από τις εισαγωγές, όμως, οδήγησε τις τιμές στην αγορά σε χαμηλότερα επίπεδα συγκριτικά με το 2015.

Παρά την πολιτική κρίση στην Π. Γ. Δ. της Μακεδονίας, ο κατασκευαστικός κλάδος παρέμεινε ισχυρή πηγή ανάπτυξης για το ΑΕΠ της χώρας και η κατανάλωση τσιμέντου εκτιμάται ότι αυξήθηκε σημαντικά. Κατά τη διάρκεια του έτους το εργοστάσιο τσιμέντου Usje ξεκίνησε ένα πρόγραμμα προώθησης της απασχόλησης των νέων, στηρίζοντας τους στόχους του Ευρωπαϊκού Συμφώνου για τους Νέους (European Pact for Youth) και συνέχισε να αποδεικνύει την ισχυρή της δέσμευση για την ανάπτυξη των ανθρώπων με ένα σύνολο 15.000 εκπαιδευτικών ωρών προς το 100% των εργαζομένων (με μέσο όρο 50 ώρες για κάθε εργαζόμενο).

Η αγορά τσιμέντου στη Σερβία, για τρίτη συνεχόμενη χρονιά, συνέχισε ανοδικά το 2016, σημειώνοντας αύξηση 7%. Η αγορά του Μαυροβουνίου –μια σημαντική αγορά για το εργοστάσιο τσιμέντου Kosjeric –σημείωσε αύξηση άνω του 10%, στηριζόμενη στην έναρξη των έργων του αυτοκινητόδρομου Podgorica-Kolasin και σε αναπτυξιακά έργα σχετιζόμενα με τον τουρισμό.

Ενδυνάμωση οικογενειών στην περιοχή Thumana της Αλβανίας

Το 2015 ξεκίνησε η συνεργασία του εργοστασίου τσιμέντου Antea με τα Παιδικά Χωριά SOS, αποσκοπώντας στην παροχή βοήθειας σε οικογένειες και παιδιά που ζουν σε συνθήκες στέρησης στην κοινότητα Thumana.

Το πρόγραμμα συνεχίστηκε και το 2016 διασφαλίζοντας σε 19 οικογένειες και σε 47 συνολικά παιδιά, ηλικίας κάτω των 18 ετών, το δικαίωμα για

αξιοπρεπή ζωή και ανάπτυξη. Βασικός σκοπός του προγράμματος είναι να δημιουργηθούν οι βέλτιστες συνθήκες που απαιτούνται για την ευημερία της οικογένειας και η εξασφάλιση ενός πλαισίου προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων αυτών της εκπαίδευσης, της υγείας, της υγιεινής και της τροφής.

Προοπτικές για το 2017

Στη Νοτιοανατολική Ευρώπη, η οικονομική ανάκαμψη εξακολουθεί να επηρεάζεται από την οικονομική δυσπραγία των γειτονικών χωρών της Ευρώζωνης, που αποτελούν τους κύριους επενδυτικούς και εμπορικούς εταίρους της περιοχής.

Η κατασκευαστική δραστηριότητα στην περιοχή έχει σημειώσει ανάπτυξη σε ορισμένες χώρες, όμως γενικότερα στερείται δυναμικής. Συνολικά οι δραστηριότητές μας έχουν σταθερή απόδοση, διαθέτοντας σημαντικές δυνατότητες ανόδου εφόσον βελτιωθούν οι οικονομικές συνθήκες στην Ευρώπη.

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ

Αύξηση της ζήτησης τσιμέντου, τόσο στην Αίγυπτο, όσο και την Τουρκία, στην οποία ανταποκριθήκαμε με αύξηση της παραγωγής των εργοστασίων μας.

Ανασκόπηση Αγοράς

Το 2016, η κατανάλωση τσιμέντου στην Αίγυπτο έφτασε τους 56,5 εκατ. τόνους και ήταν υψηλότερη κατά 4,7% συγκριτικά με το προηγούμενο έτος. Η ζήτηση για δομικά υλικά προήλθε κυρίως από δημόσια έργα, όπως επεκτάσεις του οδικού δικτύου, δημιουργία νέων αστικών κέντρων, έργα υποδομής και ανέγερση νέων κατοικιών.

Οι σημαντικές προκλήσεις που διαμορφώνονταν ήδη στο οικονομικό περιβάλλον της χώρας εντάθηκαν με την υποτίμηση της αιγυπτιακής λίρας, το Μάρτιο, σε ποσοστό 17% και πάνω από 40% τον Νοέμβριο. Η οικονομία της Αιγύπτου παρέμεινε εύθραυστη, με χαμηλά ποσοστά τουριστικής κίνησης, υψηλό πληθωρισμό (κοντά στο 30%) και αυξανόμενο κόστος εισαγόμενων βασικών ειδών διατροφής. Ωστόσο, η ζήτηση για ανέγερση νέων κατοικιών διατηρήθηκε σε υψηλά επίπεδα, κυρίως λόγω της ταχύτατης αύξησης του πληθυσμού. Περαιτέρω στήριξη στον κατασκευαστικό τομέα παρέχει ο υψηλός προϋπολογισμός για επενδύσεις του κράτους στον κλάδο ακινήτων και κατασκευών.

Στην Τουρκία συνεχίστηκε η οικονομική ανάπτυξη και το ΑΕΠ κατέγραψε ετήσια αύξηση της τάξης του 2,9%. Η εγχώρια κατανάλωση τσιμέντου αυξήθηκε κατά 3%, χάρη στην αναπτυσσόμενη οικονομία, φτάνοντας στους 66 εκατ. τόνους. Οι εξαγωγές τσιμέντου αυξήθηκαν κατά 3% μέσα στο έτος, αλλά με την επιπρόσθετη παραγωγική δυναμικότητα που εισήλθε στην αγορά, η διαφορά μεταξύ της πλεονάζουσας προσφοράς και της εσωτερικής ζήτησης ολοένα και αυξάνεται.

Κύριες Επιδόσεις 2016

Χρηματο-οικονομικές¹

Κύκλος εργασιών

16% του Ομίλου

€249 εκ.

(2015: €241 εκ.)

Λειτουργικά κέρδη EBITDA

15% του Ομίλου

€41 εκ.

(2015: €15 εκ.)

Σύνολο ενεργητικού

17% του Ομίλου

€475 εκ.

(2015: €888 εκ.)

Μη Χρηματο-οικονομικές

ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Δείκτης συχνότητας ατυχημάτων που οδήγησαν σε απώλεια χρόνου εργασίας (LTIFR) των εργαζομένων το 2016 (ανά 1.000.000 ανθρωποώρες)

0,91

(2015: 0,43)

Όλα μας τα εργοστάσια και ορισμένες από τις εγκαταστάσεις μας είναι πιστοποιημένες σύμφωνα με το πρότυπο **OHSAS 18001**.

Σύνολο εκπαιδευτικών ωρών

34.160

(2015: 21.816)

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Όλα τα εργοστάσια τσιμέντου και ορισμένες από τις εγκαταστάσεις μας που συνδέονται με άλλες δραστηριότητες είναι πιστοποιημένες με το πρότυπο **ISO 14001**.

Κύρια προϊόντα/δραστηριότητες

Τσιμέντο

Ετοίμο σκυρόδεμα

Αδρανή υλικά

Υπηρεσίες διαχείρισης αποβλήτων και δευτερογενών καυσίμων

Βασικά στοιχεία

3

Εργοστάσια τσιμέντου

16

Λατομεία

6

Μονάδες έτοιμου σκυροδέματος

2

Σταθμοί διανομής

2

Μονάδες άλεσης

1

Μονάδα παραγωγής απορριμμάτων/γενούς δευτερογενούς καυσίμου

Εργοστάσιο τσιμέντου Alexandria, Αίγυπτος

¹ Δεν ενσωματώνονται τα αποτελέσματα της Adocim στην Τουρκία (Κοινοπραξία 50/50)

Επισκόπηση

Επιδόσεις γεωγραφικού τομέα

Ο Όμιλος δραστηριοποιείται σε δύο χώρες της Ανατολικής Μεσογείου με ποικίλες κοινωνικο-οικονομικές ανάγκες. Τα τελευταία χρόνια, έχουμε επικεντρωθεί στη στήριξη των εργαζομένων και των οικογενειών τους κατά τη διάρκεια πολιτικών και κοινωνικών αναταραχών, αντιμετωπίσαμε θέματα υγείας μεταξύ των εργαζομένων και της ευρύτερης κοινότητας και συμμετείχαμε σε δραστηριότητες για την προσέγγιση των τοπικών κοινοτήτων.

Το 2016, τα λειτουργικά αποτελέσματα στην Αίγυπτο παρουσίασαν σημαντική βελτίωση για τέσσερα συνεχόμενα τρίμηνα. Παρά την υποτίμηση της αιγυπτιακής λίρας περισσότερο από 50% το 2016 και τη μεταβλητότητα των τιμών που επικράτησαν στην αγορά, ο κύκλος εργασιών παρουσίασε αύξηση 28,3% σε τοπικό νόμισμα και αύξηση κατά 3,5% σε ευρώ, φτάνοντας τα €249,2 εκατ. Τα λειτουργικά κέρδη (EBITDA) υπερδιπλασιάστηκαν, φτάνοντας τα €40,8 εκατ. το 2016 σε σύγκριση με €15 εκατ. το προηγούμενο έτος.

Η ισχυρή υποτίμηση του νομίσματος είχε ως αποτέλεσμα την καταγραφή ζημιών από συναλλαγματικές διαφορές, καθώς και τη συρρίκνωση του Ισολογισμού των δραστηριοτήτων μας στην Αίγυπτο κατά περίπου 50% σε ευρώ, ενώ η αξία των παγίων σε όρους πραγματικής οικονομίας παρέμεινε ουσιαστικά αμετάβλητη.

Το 2016, ολοκληρώθηκαν οι επενδύσεις των δύο τελευταίων ετών στους μύλους άλεσης στερεών καυσίμων, εξασφαλίζοντας ενεργειακή επάρκεια και χαμηλότερο κόστος παραγωγής στα εργοστάσια μας, στο Beni-Suef και στην Alexandria.

Στην Τουρκία, η Adocim επωφελήθηκε της αυξημένης ζήτησης στην αγορά, τόσο για την ανέγερση ιδιωτικών κατοικιών, όσο και για την κατασκευή δημοσίων έργων υποδομής. Η παραγωγή τιμέντου παρέμεινε κοντά σε ιστορικά υψηλά επίπεδα, ενώ η οικονομική επίδοση ήταν στα ίδια επίπεδα με το προηγούμενο έτος. Τα καθαρά κέρδη της θυγατρικής μας εταιρίας, τα οποία αναλογούν στον Όμιλο, ανήλθαν σε €3,6 εκατ. το 2016, έναντι €4 εκατ. το 2015, επηρεασμένα αρνητικά από την υποτίμηση της τουρκικής λίρας κατά 14% το 2016.

Βελτίωση της εκπαίδευσης στην Wadi El Kamar της Αιγύπτου

Το δημόσιο δημοτικό σχολείο στην περιοχή Wadi El Kamar, που χτίστηκε περισσότερο από 30 χρόνια πριν, δεν έχει υποβληθεί σε καμία σημαντική ανακαίνιση και οι όποιες περιορισμένες εργασίες συντήρησης υλοποιούνται από τη Διεύθυνση του σχολείου. Το σχολείο, στο οποίο φοιτούν 1.300 μαθητές, είναι εξαιρετικής σημασίας, καθώς δεν υπάρχουν άλλα δημόσια δημοτικά σχολεία στην ευρύτερη περιοχή.

Η στήριξη της εκπαίδευσης αποτελεί προτεραιότητα για τον Τίτάν στην Αίγυπτο (TCE). Το 2015 εκπονήθηκε

κοινωνική μελέτη και, το 2016, αφού οργανώσαμε επίσκεψη στο σχολείο με την Αρχή Εκπαιδευτικών Κτιρίων της Αλεξάνδρειας και μία Μη Κυβερνητική Οργάνωση της Αιγύπτου, αναλάβαμε το έργο της πλήρους ανακαίνισης και της ανακατασκευής τμημάτων του σχολείου. Το έργο υλοποιείται από τους εργαζομένους μας και έναν τοπικό εργολάβο. Οι εργασίες ξεκίνησαν τον Αύγουστο του 2016 και αναμένεται να ολοκληρωθούν τον Σεπτέμβριο του 2017.

Προοπτικές για το 2017

Στην Αίγυπτο, ο Όμιλος, έχοντας ολοκληρώσει τα έργα για τη χρήση στερεών καυσίμων στα εργοστάσιά του, εξασφάλισε ενεργειακή επάρκεια, βελτιώνοντας τα κοστολόγια παραγωγής. Το νέο πρόγραμμα προσαρμογής και μεταρρυθμίσεων που συνδυάζεται με δάνειο ύψους €12 δισ. από το ΔΝΤ το 2016, βάζει τα θεμέλια για βιώσιμη και μακροπρόθεσμη ανάπτυξη. Ωστόσο, αυτές οι μεταρρυθμίσεις κατά τη μεταβατική περίοδο που διανύει τώρα η χώρα, σε συνδυασμό με τη σημαντικότερη υποτίμηση του νομίσματος, βραχυχρόνια δημιουργούν πιέσεις και δυσκολίες στην αγορά.

Στην Τουρκία, έπειτα από χρόνια συνεχούς οικονομικής ανάπτυξης και παράλληλης ανόδου του κλάδου κατασκευών, εκτιμάται ότι οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει η χώρα, σε συνδυασμό με το υφιστάμενο υπερβάλλον παραγωγικό δυναμικό, θα επηρεάσουν αρνητικά τον κλάδο της τσιμεντοβιομηχανίας.

Άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες

Το 2016 κάναμε μια σημαντική επένδυση στην αγορά τσιμέντου της Βραζιλίας και αναπτύξαμε περαιτέρω τις θυγατρικές μας εταιρίες GAEA και ST Equipment and Technology (STET).

Επέκταση στη Βραζιλία

Στις 20 Σεπτεμβρίου 2016, ο Όμιλος TITAN ολοκλήρωσε τη συμφωνία επένδυσης στην τσιμεντοβιομηχανία Cimento Apodi που δραστηριοποιείται στην πολιτεία Ceará, στη Βορειοανατολική Βραζιλία.

Με την επένδυση αυτή, ο Όμιλος εισήλθε σε μια νέα υποσχόμενη αγορά με μακροπρόθεσμες προοπτικές, ενώνοντας τις δυνάμεις του με σημαντικούς τοπικούς εταίρους. Επενδύοντας €99,1 εκατ. ο TITAN ελέγχει το 94% της κοινοπραξίας που κατέχει το 50% της Apodi (η συμμετοχή θα ενοποιείται στα αποτελέσματα με τη μέθοδο της καθαρής θέσης).

Η Cimento Apodi διαθέτει ένα σύγχρονο εργοστάσιο παραγωγής τσιμέντου στην περιοχή Quixadá, που λειτουργεί από το 2015 και μία μονάδα άλεσης τσιμέντου στο λιμάνι του Pecém, κοντά στην πόλη Fortaleza, η οποία λειτουργεί από το 2011. Η συνολική παραγωγική δυναμικότητα ξεπερνά τους 2 εκατ. τόνους τσιμέντου ετησίως.

Η αγορά της Βραζιλίας έχει σημαντικές προοπτικές ανάπτυξης χάρη στο υψηλό ποσοστό νεανικού πληθυσμού, την έλλειψη υποδομών και τις ισχυρές τάσεις αστικοποίησης, ενώ παράλληλα η οικονομία δείχνει σημάδια ανάκαμψης, έπειτα από δύο χρόνια ύφεσης.

Λύσεις δευτερογενών καυσίμων μέσω της GAEA

Η GAEA – Green Alternative Energy EAD είναι μια θυγατρική εταιρία του Ομίλου, με έδρα τη Βουλγαρία, που παρέχει λύσεις για τη διαχείριση και την αξιοποίηση των αποβλήτων, την παραγωγή δευτερογενών καυσίμων και την προστασία του περιβάλλοντος.

Η συν-επεξεργασία δευτερογενών καυσίμων στη Βουλγαρία συμπλήρωσε τα πέντε πρώτα έτη λειτουργίας από την ίδρυση της GAEA, το 2011. Σήμερα, πλέον, η επιχειρηματική αυτή δραστηριότητα λειτουργεί αυτόνομα, πλήρως υποστηριζόμενη σε τοπικό επίπεδο από την απαραίτητη τεχνολογία, το προσωπικό και την τεχνογνωσία.

Η GAEA στηρίζει επίσης τις δραστηριότητές μας στον κλάδο τσιμέντου στη Βουλγαρία, καθώς κατέστησε δυνατή την επίτευξη του ανώτατου δυνατού ημερήσιου ρυθμού θερμικής υποκατάστασης (TSR), σε ποσοστό 48% ανά κλίβανο, στο εργοστάσιο τσιμέντου Zlatna, μέσω της χρήσης απορριμματογενούς δευτερογενούς καυσίμου και ελαστικών οχημάτων στο τέλος του κύκλου ζωής τους. Αυτό το αποτέλεσμα επιτεύχθηκε μέσα από μια διαρκή πορεία βελτιώσεων στις ακολουθούμενες διαδικασίες, στον εξοπλισμό και στην τεχνογνωσία και με τη συνεχή υποστήριξη του Ομίλου TITAN.

Το 2016 ξεκίνησε η λειτουργία της GAEA στην Αίγυπτο, με την παραγωγή δευτερογενών καυσίμων από αστικά στερεά απόβλητα στην Αλεξάνδρεια για την προμήθεια του τοπικού εργοστασίου τσιμέντου και από αποξηραμένη ιλύ βιολογικού καθαρισμού και βιομάζα για το εργοστάσιο τσιμέντου στο Beni Suef. Η συν-επεξεργασία ξεκίνησε στην Αίγυπτο το φθινόπωρο του 2016 με τον μέγιστο ημερήσιο ρυθμό θερμικής υποκατάστασης (TSR) να φτάνει στην Αλεξάνδρεια στο 20% και στο Beni Suef στο 5%.

Separation Technologies

Με έδρα τη Βοστώνη των ΗΠΑ, η ST Equipment and Technology (STET) σχεδιάζει, κατασκευάζει, εμπορεύεται και παρέχει εξοπλισμό διαχωρισμού υλικών με κατοχυρωμένες πατέντες σε όλον τον κόσμο. Η εταιρία είναι παγκόσμιος ηγέτης στον τομέα διαχωρισμού υλικών στη βιομηχανία, μέσω της κατοχυρωμένης τεχνολογίας της που βασίζεται στην ηλεκτροστατική (τριβο-ηλεκτρική) μέθοδο.

Η εξειδικευμένη τεχνολογία της STET εφαρμόζεται στον εμπλουτισμό της ποιότητας της ιπτάμενης τέφρας που προέρχεται από ανθρακικούς σταθμούς παραγωγής ενέργειας, ώστε αυτή να είναι έτοιμη για χρήση στην παραγωγή σκυροδέματος, με οικονομικά, περιβαλλοντικά και ποιοτικά οφέλη, προσθέτοντας αξία στο προϊόν. Η διαδικασία του διαχωρισμού της ιπτάμενης τέφρας γίνεται χωρίς τη χρήση νερού και με την κατανάλωση ελάχιστης ενέργειας. Η τεχνολογία της STET έχει επίσης αξιοποιηθεί για τον εμπλουτισμό βιομηχανικών ορυκτών, όπως το ανθρακικό ασβέστιο, ο τάλκης και η βαρυτίνη.

Η γεωγραφική κάλυψη της STET έχει τα τελευταία χρόνια επεκταθεί σε 10 χώρες. Το 2016, νέοι διαχωριστές παραδόθηκαν σε πελάτες μας στις ΗΠΑ, την Ινδία, την Πολωνία και τις Φιλιππίνες. Η εταιρία έχει επίσης δημιουργήσει έναν μεταφερόμενο διαχωριστή μικρού μεγέθους, ο οποίος επιτρέπει στους πιθανούς πελάτες μια «δοκιμή προ αγοράς» της τεχνολογίας επί τόπου.

Η STET έχει επίσης ξεκινήσει μια νέα εμπορική δραστηριότητα στον τομέα των οργανικών υλικών, έχοντας ήδη αποδείξει επιτυχώς ότι η τριβο-ηλεκτρική τεχνολογία της μπορεί να συμπυκνώσει πρωτεΐνες, να διαχωρίσει διαφορετικά κλάσματα ινών και να απομονώσει την ουσία βήτα-γλυκάνη. Αυτή την περίοδο η εταιρία επιδιώκει την προμήθεια διαχωριστών στις βιομηχανίες αμύλου και ζωοτροφών.

Βραβεία και διακρίσεις ανά γεωγραφικό τομέα

Οι εταιρίες του Ομίλου έλαβαν πολλές βραβεύσεις και διακρίσεις κατά τη διάρκεια του 2016. Ο παρακάτω πίνακας παραθέτει ορισμένα από τα σημαντικότερα βραβεία με τα οποία τιμήθηκε ο Όμιλος.

ΗΠΑ

Τα εργοστάσιά μας στις ΗΠΑ συνέχισαν να πληρούν τα κριτήρια για την πιστοποίηση **Energy Star** - για 10ο διαδοχικό έτος το εργοστάσιο τσιμέντου Roanoke και 9ο διαδοχικό έτος το εργοστάσιο τσιμέντου Pennsuco.

Το **Wildlife Habitat Council** πιστοποίησε και τα δύο εργοστάσια τσιμέντου του Τιτάνα στις ΗΠΑ -το Roanoke και το Pennsuco- για τα προγράμματά τους «Wildlife at Work». Η τιμητική αυτή διάκριση απονεμήθηκε σε κάθε εργοστάσιο, ως αναγνώριση της δέσμευσής του για τις προσπάθειες μακροπρόθεσμης βελτίωσης του φυσικού περιβάλλοντος της άγριας ζωής.

Η εταιρία Roanoke Cement κρίθηκε παραδειγματική εταιρία σε θέματα περιβαλλοντικής διαχείρισης- **Exemplary Environmental Enterprise (E3)**, στη συμμετοχή της στο Virginia Environmental Excellence Program (VEEP), που διενεργείται από το Τμήμα Περιβαλλοντικής Ποιότητας - της Βιρτζίνια.

Ελλάδα

Ο Τιτάνας κατέλαβε τη 12η θέση στη λίστα των **Most Admired Companies in Greece 2016** του **FORTUNE** με κριτήρια, μεταξύ άλλων, την καινοτομία, τη διοίκηση ανθρώπινου δυναμικού, τη μακροχρόνια επενδυτική αξία και την ποιότητα προσφερόμενων προϊόντων και υπηρεσιών.

Ο Τιτάνας έλαβε το βραβείο **Best Company Award** («Διεθνής Αγορά» και «Δείκτης FTSE εταιριών μεγάλης κεφαλαιοποίησης») στα «Επιχειρηματικά Βραβεία ΧΡΗΜΑ - Γεώργιος Ουζούνης 2016» σε αναγνώριση των χρηματοοικονομικών του επιδόσεων (σταθερότητα, αύξηση του μεριδίου στην αγορά, απόδοση της μετοχής και σχέσεις με τους επενδυτές).

Ο Τιτάνας έλαβε τη διάκριση των **True Leaders of the Greek economy** - για 4ο διαδοχικό έτος - για τις συνολικές του επιδόσεις βάσει της κερδοφορίας, της αύξησης του αριθμού των εργαζομένων, της κορυφαίας θέσης στον κλάδο του (με βάση τα έσοδα) και της υψηλής βαθμολογίας για τον Όμιλο, από την ICAP.

Αλβανία

Το εργοστάσιο τσιμέντου Antea αναγνωρίστηκε από το **Υπουργείο Ενέργειας και Βιομηχανίας** για την εφαρμογή και προώθηση προηγμένων πρακτικών και λύσεων για την προστασία του περιβάλλοντος.

Κόσσοβο

Το εργοστάσιο τσιμέντου Sharr αναγνωρίστηκε για τη συμβολή και στήριξη του στο **Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Επενδυτών (EIC)**, το οποίο στοχεύει στην ενθάρρυνση επενδύσεων στο Κόσσοβο.

Επίσης, αναγνωρίστηκε η επίδοση του εργοστασίου στον τομέα υγείας και ασφάλειας, από την **Ένωση Υγείας και Ασφάλειας του Κόσσοβου**.

Π.Γ.Δ. της Μακεδονίας

Το εργοστάσιο τσιμέντου Usje έλαβε πιστοποιητικό αναγνώρισης από το **Ινστιτούτο για παιδιά με παθήσεις του αναπνευστικού** στην Kozle, από την **Εθνική Ένωση Χημικών και Τεχνολόγων**.

Σερβία

Το εργοστάσιο τσιμέντου Kosjeric αναγνωρίστηκε για τις πρωτοβουλίες του και τη δέσμευσή του στον τομέα της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης, από το **Responsible Business Forum**.

Αίγυπτος

Ο Τιτάνας στην Αίγυπτο έλαβε ειδική αναγνώριση από το **General Syndicate of Employees Building Material and Wood Industry**.

Διακρίθηκε, επίσης, από το **Πανεπιστήμιο του Beni Suef** και από το **Beni Suef NUCA** (New Urban Communities Authority), στο πλαίσιο του εορτασμού της Παγκόσμιας Ημέρας Περιβάλλοντος.

Το εργοστάσιο τσιμέντου Alexandria έλαβε μία ακόμη τιμητική διάκριση από το **Public Health Institute της Αλεξάνδρειας**, κατά τη διάρκεια του 8ου Διεθνούς Συνεδρίου, τον Οκτώβριο του 2016.

Τουρκία

Η Adocim, κοινοπραξία στην οποία συμμετέχει ο Όμιλος TITAN, αναγνωρίστηκε από τον Κυβερνήτη του Tokat για τη συμβολή της στην επαρχία Tokat, στη βόρεια Τουρκία και στην οικονομία όλης της χώρας, όσον αφορά στην παραγωγή, στις προσλήψεις και στις εξαγωγές της.

Εταιρική διακυβέρνηση

Η εταιρική διακυβέρνηση στον Τίτανα βασίζεται στις ίδιες αρχές με αυτές που διέπουν την καλή διακυβέρνηση γενικότερα: της λογοδοσίας, της διαφάνειας, της ακεραιότητας και της βιωσιμότητας.

Συμμόρφωση

Έχουμε εφαρμόσει όλες τις σχετικές διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας, καθώς επίσης τις αρχές και διατάξεις του Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου (Σεπτέμβριος 2014), με τις εξαιρέσεις που έχουν παρουσιαστεί και εξηγηθεί στη Δήλωση Εταιρικής Διακυβέρνησης για το έτος 2016.

Σύνθεση Διοικητικού Συμβουλίου

15

Μέλη

7

Ανεξάρτητα μέλη

7

Εκτελεστικά μέλη

8

Μη εκτελεστικά μέλη

**Πολυμορφία
στο Διοικητικό Συμβούλιο**
σε σχέση με το φύλο:

73%

Ανδρες

27%

Γυναίκες

Ρόλος των ανεξάρτητων μελών

Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου πληροί όλα τα κριτήρια ανεξαρτησίας που προβλέπει ο Κώδικας Εταιρικής Διακυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου («ο Κώδικας»). Κύριο καθήκον του είναι η διασφάλιση της αποτελεσματικής λειτουργίας του Διοικητικού Συμβουλίου, της ύπαρξης ικανοποιητικού διαλόγου με τους μετόχους και της λήψης αποφάσεων που ανταποκρίνονται στο σύστημα αρχών και αξιών της Εταιρίας.

Τα ανεξάρτητα, μη εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου δεν ασκούν εκτελεστικά ή διαχειριστικά καθήκοντα. Συμβάλλουν, ωστόσο, στο Διοικητικό Συμβούλιο και στις Επιτροπές του, συμμετέχοντας στη χάραξη της στρατηγικής του Ομίλου και στην παρακολούθηση της αποτελεσματικής λειτουργίας του, στην εποπτεία του εσωτερικού ελέγχου και στην αποτελεσματικότητα των συστημάτων διαχείρισης κινδύνων. Σύμφωνα με τον Κώδικα, τα ανεξάρτητα μη εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου χρειάζεται να έχουν ανεξάρτητη κρίση και να μην επηρεάζονται από καταστάσεις που θα μπορούσαν να τη θέσουν υπό αμφισβήτηση, γεγονός που διασφαλίζει επαρκή έλεγχο της διαδικασίας καθορισμού των αμοιβών των εκτελεστικών μελών και επιλογής των κατάλληλων νέων υποψήφιων για τις θέσεις των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου.

Τα οκτώ από τα 15 μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου είναι μη εκτελεστικά, ενώ επτά από αυτά είναι ανεξάρτητα μέλη.

Βελτίωση της πολυμορφίας στο Διοικητικό Συμβούλιο

Ο Τίτνας αναγνωρίζει τη σημασία της προώθησης της πολυμορφίας στο Διοικητικό Συμβούλιο, αλλά και σε όλα τα επίπεδα του Ομίλου, ειδικότερα σε ό,τι αφορά στο φύλο, αλλά και σε άλλες πτυχές, όπως είναι η ηλικία, το εκπαιδευτικό και επαγγελματικό υπόβαθρο, ο τόπος καταγωγής και η εθνικότητα.

Ο Τίτνας προωθεί την πολυμορφία σε όλες τις λειτουργίες του Ομίλου και υποστηρίζει την πρόσληψη και την ανάπτυξη ταλαντούχων εργαζομένων, ανεξαρτήτως του φύλου ή της καταγωγής τους. Ομοίως, το Διοικητικό Συμβούλιο προωθεί την πολυμορφία στη σύνθεσή του, όπως και στη σύνθεση των Επιτροπών του.

Κατά τη διάρκεια του 2016, ο αριθμός των γυναικών στο Διοικητικό Συμβούλιο διπλασιάστηκε από δύο σε τέσσερις, ενώ ένα από τα τρία μέλη σε κάθε Επιτροπή του Διοικητικού Συμβουλίου είναι γυναίκα.

Νέα Επιτροπή Βιώσιμης Ανάπτυξης και Γνωμοδοτικό Συμβούλιο

Η διακυβέρνηση της βιώσιμης ανάπτυξης ενισχύθηκε περαιτέρω με τη δημιουργία της νέας Επιτροπής Βιώσιμης Ανάπτυξης, που επιβλέπει τα σχετικά θέματα και τη

μακροχρόνια δέσμευση του Τίτνας σε αυτά και αποτελείται από μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και της Εκτελεστικής Επιτροπής. Ο σκοπός της νέας Επιτροπής Βιώσιμης Ανάπτυξης είναι η επιπλέον ενίσχυση και στήριξη της μακροπρόθεσμης αντιμετώπισης από την Διοίκηση του τρίπτυχου της οικονομικής, περιβαλλοντικής και κοινωνικής βιωσιμότητας.

Το Διοικητικό Συμβούλιο ίδρυσε επίσης ένα Γνωμοδοτικό Συμβούλιο, που παρέχει συμβουλευτικές υπηρεσίες στην Εκτελεστική Επιτροπή και στο Διευθύνοντα Σύμβουλο επί σημαντικών στρατηγικών αποφάσεων του Ομίλου και τοποθετήσεων των ανωτάτων στελεχών και εν γένει επί θεμάτων ειδικού ενδιαφέροντος για τους μετόχους.

Κυριότεροι κίνδυνοι

Οι κυριότεροι κίνδυνοι είναι αυτοί που θα μπορούσαν να επηρεάσουν σημαντικά τις λειτουργίες του Ομίλου και τις χρηματοοικονομικές του καταστάσεις. Οι κίνδυνοι αυτοί παρακολουθούνται στενά, τόσο σε τοπικό, όσο και σε ομιλικό επίπεδο, βάσει πολιτικών και συστημάτων που έχουν εγκριθεί από την Εκτελεστική Επιτροπή. Το Διοικητικό Συμβούλιο παρακολουθεί, επίσης, τακτικά τις εφαρμοζόμενες πολιτικές διαχείρισης κινδύνων και την αποτελεσματικότητα των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου.

Κατά τη διάρκεια του 2016, το Διοικητικό Συμβούλιο πραγματοποίησε συστηματική αξιολόγηση των κυριότερων στρατηγικών, λειτουργικών και χρηματοοικονομικών κινδύνων που αντιμετωπίζει ο Όμιλος.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Κατάσταση Αποτελεσμάτων

(ποσά σε χιλιάδες €)	Όμιλος		Εταιρία	
	Για το έτος που έληξε την 31/12		Για το έτος που έληξε την 31/12	
	2016	2015	2016	2015
Κύκλος εργασιών	1.509.153	1.397.818	262.475	273.193
Κόστος πωλήσεων	-1.072.139	-1.039.425	-199.836	-202.442
Μικτά κέρδη προ αποσβέσεων και απομειώσεων	437.014	358.393	62.639	70.751
Άλλα έσοδα εκμετάλλευσης	8.972	9.508	15.470	16.651
Έξοδα διοικητικής λειτουργίας	-122.108	-114.169	-43.276	-37.048
Έξοδα λειτουργίας διάθεσης	-21.628	-21.236	-271	-128
Άλλα έξοδα εκμετάλλευσης	-23.651	-16.074	-4.476	-6.458
Κέρδη προ φόρων, χρηματοδοτικών, επενδυτικών αποτελεσμάτων, αποσβέσεων και απομειώσεων	278.599	216.422	30.086	43.768
Αποσβέσεις που αναλογούν στο κόστος πωλήσεων	-109.421	-107.442	-13.572	-12.285
Αποσβέσεις που αναλογούν στα έξοδα διοικητικής λειτουργίας και διάθεσης	-6.872	-6.208	-1.181	-1.256
Απομειώσεις ενσώματων και ασώματων ακινητοποιήσεων που αναλογούν στο κόστος πωλήσεων	-10.814	-17.045	-	-
Κέρδη προ φόρων, χρηματοδοτικών και επενδυτικών αποτελεσμάτων	151.492	85.727	15.333	30.227
Έσοδα συμμετοχών και χρεογράφων	1.926	1.565	29.379	55.246
Έξοδα συμμετοχών και χρεογράφων	-	-2.805	-	-
Έσοδα χρηματοοικονομικής λειτουργίας	2.900	1.767	24	52
Έξοδα χρηματοοικονομικής λειτουργίας	-67.303	-67.360	-22.333	-23.383
(Ζημίες)/κέρδη από συναλλαγματικές διαφορές	-25.982	17.435	303	1.477
Συμμετοχή στα κέρδη συγγενών εταιριών και κοινοπραξιών	492	5.815	-	-
Κέρδη προ φόρων	63.525	42.144	22.706	63.619
Πλέον/(μείον): Φόρος εισοδήματος	63.805	-6.848	-5.887	-3.477
Κέρδη μετά από φόρους	127.330	35.296	16.819	60.142
Τα καθαρά κέρδη αναλογούν σε :				
Μετόχους της Εταιρίας	127.444	33.754		
Μη ελέγχουσες συμμετοχές	-114	1.542		
	127.330	35.296		
Κέρδη μετά από φόρους ανά μετοχή - βασικά (σε €)	1,5612	0,4126		
Κέρδη μετά από φόρους ανά μετοχή - προσαρμοσμένα (σε €)	1,5521	0,4103		

Για να δείτε ή να κατεβάσετε τις πλήρεις Ετήσιες Οικονομικές Καταστάσεις μας για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2016, επισκεφθείτε την ιστοσελίδα integratedreport2016.titan.gr

Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης

(ποσά σε χιλιάδες €)

	Όμιλος		Εταιρία	
	Για το έτος που έληξε την 31/12		Για το έτος που έληξε την 31/12	
	2016	2015	2016	2015
Ενεργητικό				
Ενσώματες ακινητοποιήσεις	1.573.235	1.805.720	242.777	237.424
Επενδυτικά ακίνητα	9.820	9.548	9.126	9.461
Ασώματες ακινητοποιήσεις	375.116	456.342	4.458	3.612
Συμμετοχές σε θυγατρικές	-	-	862.657	844.762
Συμμετοχές σε συγγενείς εταιρίες και κοινοπραξίες	170.803	82.508	-	-
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	1.386	-	-	-
Διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά στοιχεία	1.065	1.209	122	172
Λοιπά μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία	12.638	14.830	3.219	3.063
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	20.971	806	-	-
Σύνολο μη κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων	2.165.034	2.370.963	1.122.359	1.098.494
Αποθέματα	248.924	286.793	57.768	70.682
Απαιτήσεις και προπληρωμές	196.108	167.148	75.892	68.387
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	1	-	-	-
Διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά στοιχεία	-	2.110	-	2.109
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	179.710	121.733	11.218	8.626
Σύνολο κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων	624.743	577.784	144.878	149.804
Σύνολο Ενεργητικού	2.789.777	2.948.747	1.267.237	1.248.298

Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης (συνέχεια)

(ποσά σε χιλιάδες €)

	Όμιλος		Εταιρία	
	Για το έτος που έληξε την 31/12		Για το έτος που έληξε την 31/12	
	2016	2015	2016	2015
Ίδια Κεφάλαια και Υποχρεώσεις				
Μετοχικό κεφάλαιο (84.632.528 μετοχές των € 4,00)	338.530	338.530	338.530	338.530
Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	22.826	22.826	22.826	22.826
Δικαιώματα προαίρεσης αγοράς μετοχών	2.978	1.807	2.978	1.807
Ίδιες μετοχές	-101.453	-79.077	-101.453	-79.077
Λοιπά αποθεματικά	839.364	1.017.304	538.403	519.750
Κέρδη εις νέο	374.106	285.504	25.985	56.708
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων που αναλογούν σε μετόχους της μητρικής Εταιρίας	1.476.351	1.586.894	827.269	860.544
Μη ελέγχουσες συμμετοχές	76.465	118.391	-	-
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων (α)	1.552.816	1.705.285	827.269	860.544
Μακροπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις	710.965	716.766	310.678	300.712
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	-	924	-	-
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	56.597	163.786	12.438	7.518
Υποχρεώσεις συνταξιοδοτικών παροχών	33.961	31.018	15.870	13.087
Προβλέψεις	22.498	21.481	4.215	2.221
Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	5.952	6.572	3.788	4.005
Σύνολο μακροπροθέσμων υποχρεώσεων	829.973	940.547	346.989	327.543
Βραχυπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις	129.499	26.313	42.442	9.324
Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις	266.584	265.308	44.439	45.204
Υποχρεώσεις από φόρο εισοδήματος	3.754	4.959	-	-
Προβλέψεις	7.151	6.335	6.098	5.683
Σύνολο βραχυπροθέσμων υποχρεώσεων	406.988	302.915	92.979	60.211
Σύνολο υποχρεώσεων (β)	1.236.961	1.243.462	439.968	387.754
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων και Υποχρεώσεων (α+β)	2.789.777	2.948.747	1.267.237	1.248.298

Κατάσταση Ταμειακών Ροών

(ποσά σε χιλιάδες €)	Όμιλος		Εταιρία	
	Για το έτος που έληξε την 31/12		Για το έτος που έληξε την 31/12	
	2016	2015	2016	2015
Ταμειακές Ροές Λειτουργικών Δραστηριοτήτων				
Εισροές διαθεσίμων από την κύρια εκμετάλλευση	275.283	237.641	41.840	29.357
Καταβεβλημένοι φόροι εισοδήματος	-6.065	-18.128	-326	-798
Σύνολο εισροών από λειτουργικές δραστηριότητες (α)	269.218	219.513	41.514	28.559
Ταμειακές Ροές Επενδυτικών Δραστηριοτήτων				
Πληρωμές για την απόκτηση ενσώματων ακινητοποιήσεων	-148.294	-172.465	-20.115	-16.420
Πληρωμές για την απόκτηση ασώματων ακινητοποιήσεων	-2.262	-1.011	-1.080	-224
Εισπράξεις από πωλήσεις ενσώματων και ασώματων ακινητοποιήσεων και επενδυτικών παγίων	1.024	1.305	220	356
Μερίσματα εισπραχθέντα	5.266	2.218	28.579	55.012
Πληρωμές για την απόκτηση θυγατρικών εταιριών	-11.781	-	-	-
Πληρωμές για την συμμετοχή σε ίδρυση συγγενούς εταιρίας και κοινοπραξίας	-84.953	-400	-	-
(Αύξηση)/μείωση μετοχικού κεφαλαίου θυγατρικών	-	-	-18.000	1.180
Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου σε συγγενείς εταιρίες και κοινοπραξίες	-2.234	-	-	-
Καθαρές εισπράξεις/(πληρωμές) λόγω πωλήσεων/(αγορών) επενδυτικών τίτλων	2.128	-1.836	2.128	-1.836
Τόκοι εισπραχθέντες	1.059	1.767	24	52
Σύνολο (εκροών)/εισροών από επενδυτικές δραστηριότητες (β)	-240.047	-170.422	-8.244	38.120
Σύνολο ταμειακών ροών μετά από τις επενδυτικές δραστηριότητες (α)+(β)	29.171	49.091	33.270	66.679
Ταμειακές Ροές Χρηματοοικονομικών Δραστηριοτήτων				
Είσπραξη από την μη ελέγχουσα συμμετοχή λόγω ίδρυσης θυγατρικής εταιρίας	-	35	-	-
Πληρωμές για την απόκτηση ιδίων μετοχών	-25.193	-	-25.193	-
Εισπράξεις από την πώληση ιδίων μετοχών	436	638	436	638
Εισπράξεις κρατικών επιχορηγήσεων	-	227	-	-
Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα καταβεβλημένα	-64.713	-56.318	-23.774	-22.441
Παραγραφθέντα μερίσματα υπέρ Ελληνικού Δημοσίου	-24	-36	-24	-36
Μερίσματα και αποθεματικά πληρωθέντα σε μετόχους	-25.243	-25.316	-25.243	-25.316
Μερίσματα πληρωθέντα σε μη ελέγχουσες συμμετοχές	-5.281	-5.635	-	-
Απόκτηση μη ελέγχουσας συμ/χής	-	-10.591	-	-
Εισπράξεις από εκδοθέντα / αναληφθέντα δάνεια	674.505	396.812	220.601	93.421
Εξοφλήσεις δανείων	-511.820	-370.366	-177.906	-121.862
Σύνολο εισροών/(εκροών) από χρηματοοικονομικές δραστηριότητες (γ)	42.667	-70.550	-31.103	-75.596
Καθαρή αύξηση/(μείωση) στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα (α)+(β)+(γ)	71.838	-21.459	2.167	-8.917
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα έναρξης χρήσης	121.733	142.946	8.626	16.971
Επίδραση συναλλαγματικών διαφορών	-13.861	246	425	572
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα λήξης χρήσης	179.710	121.733	11.218	8.626

Σύνοψη μη-χρηματοοικονομικών καταστάσεων

WBCSD/CSI δείκτες μη-χρηματοοικονομικών επιδόσεων

Όμιλος TITAN – σύνολο δραστηριοτήτων

WBCSD/CSI	Περιγραφή	2012	2013	2014	2015	2016
Επιπτώσεις στους φυσικούς πόρους¹	Εξορυχθείσες πρώτες ύλες	28,0	29,2	29,5	30,3	32,2
	για την παραγωγή τσιμέντου, εκατ. μετρικοί τόνοι (υγρή βάση)	18,5	20,5	18,2	19,0	19,5
	για την παραγωγή αδρανών, εκατ. μετρικοί τόνοι (υγρή βάση)	9,5	8,7	11,3	11,3	12,7
	Πρώτες ύλες που καταναλώθηκαν					
	για την παραγωγή τσιμέντου, εκατ. μετρικοί τόνοι (ξηρή βάση)	19,0	20,2	18,2	20,0	21,7
	για την παραγωγή έτοιμου σκυροδέματος, ξηρών κονιαμάτων και τσιμεντόλιθων, εκατ. μετρικοί τόνοι (υγρή βάση) ⁽²⁾	6,0	6,0	6,9	8,0	8,7
	Συνολική κατανάλωση θερμότητας, TJ	41.152	43.907	40.093	44.333	47.316
	Συνολική κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας, TJ	5.848	6.113	5.698	6.101	6.652
	Συνολική κατανάλωση νερού, εκατ. m ³	11,1	9,4	8,4	9,1	9,1
	Ανακυκλωμένα (εξωτερικά) απορρίμματα, μετρικοί τόνοι	267.800	248.940	353.600	294.000	413.553
	Επαναχρησιμοποιημένα (εξωτερικά) απορρίμματα, μετρικοί τόνοι					9.683
	Ανακτημένα (εξωτερικά) απορρίμματα, μετρικοί τόνοι					3.438
Τοπικές επιπτώσεις	Ενεργά λατομεία με θέματα που σχετίζονται με τη βιοποικιλότητα ^(3,5)	8	8	8	8	8
	Ενεργά λατομεία με σχέδια διαχείρισης βιοποικιλότητας ^(4,5)	3	3	3	6	6
	Ενεργά λατομεία με σχέδια διαχείρισης βιοποικιλότητας ^(4,5) , %	37,5	37,5	37,5	75,0	75,0
	Εγκαταστάσεις με σχέδια σύμπραξης με την κοινότητα, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
	Ποσοστό λατομείων με σχέδια αποκατάστασης ⁽⁶⁾ , %	65,0	79,0	80,0	82,0	87,0
	Ποσοστό ενεργών λατομείων (που ανήκουν εξ ολοκλήρου στον Όμιλο) πιστοποιημένα με ISO 14001 ή παρόμοιο, %	88,0	94,0	94,0	96,0	93,0
Υγεία και ασφάλεια	Αριθμός θανατηφόρων ατυχημάτων ιδίου προσωπικού	1	0	0	1	0
	Δείκτης θανατηφόρων ατυχημάτων ιδίου προσωπικού	1,92	0,00	0,00	1,80	0,00
	Αριθμός θανατηφόρων ατυχημάτων εργολάβων	0	1	1	1	0
	Αριθμός θανατηφόρων ατυχημάτων τρίτων μερών	0	1	1	0	1
	Ατυχήματα ιδίου προσωπικού που οδήγησαν σε απώλεια χρόνου εργασίας (LTIs)	14	5	18	23	22
	Δείκτης συχνότητας ατυχημάτων ιδίου προσωπικού που οδήγησαν σε απώλεια χρόνου εργασίας (LTIFR)	1,38	0,47	1,65	2,00	1,92
	Αριθμός χαμένων εργάσιμων ημερών ιδίου προσωπικού	1.117	191	1.481	1.624	897
	Δείκτης σοβαρότητας ατυχημάτων ιδίου προσωπικού που οδήγησαν σε απώλεια χρόνου εργασίας	110,3	17,8	135,6	141,4	78,2
	Ατυχήματα εργολάβων που οδήγησαν σε απώλεια χρόνου εργασίας (LTIs)	16	7	8	11	7
	Δείκτης συχνότητας ατυχημάτων που οδήγησαν σε απώλεια χρόνου εργασίας εργολάβων (LTIFR)	1,91	0,76	0,87	1,10	0,73

Σημειώσεις

1 Η ενοποίηση των στοιχείων έγινε με βάση τη συμμετοχή του Ομίλου το συγκεκριμένο έτος.

2 Τα αποτελέσματα για έτη πριν το 2015 έχουν αναθεωρηθεί, ώστε να αντικατοπτρίζουν μόνο τους φυσικούς πόρους που καταναλώθηκαν.

3 Ενεργά λατομεία που περιέχουν ή βρίσκονται εντός ή πλησίον περιοχών υψηλής αξίας για τη βιοποικιλότητά τους.

4 Ενεργά λατομεία με υψηλής αξίας βιοποικιλότητα, όπου υλοποιούνται ειδικά σχέδια διαχείρισης της βιοποικιλότητας.

5 Από το 2011, στην κατηγορία των ενεργών λατομείων που ανήκουν εξ ολοκλήρου στον Όμιλο, περιλαμβάνονται τόσο τα λατομεία που είναι συνδεδεμένα με τα εργοστάσια τσιμέντου μας, όσο και τα λατομεία παραγωγής αδρανών.

Όμιλος TITAN – Επιδόσεις εργοστασίων τσιμέντου και συνδεδεμένων λατομείων¹

WBCSD/CSI	Περιγραφή	2012	2013	2014	2015	2016
Κλιματική αλλαγή	Συνολικές μεικτές άμεσες εκπομπές CO ₂ , εκατ. μετρικοί τόνοι	9,6	10,2	9,5	10,5	11,4
	Ειδικές μεικτές άμεσες εκπομπές CO ₂ , kg/τόνο _{Προϊόντος}	658,7	664,3	674,4	706,1	718,0
	Συνολικές έμμεσες ⁽²⁾ εκπομπές CO ₂ , εκατ. μετρικοί τόνοι	1,0	1,1	1,1	1,1	1,2
Δευτερογενή καύσιμα και εναλλακτικές πρώτες ύλες	Υποκατάσταση με δευτερογενή καύσιμα, % _{Θερμικής βάσης}	2,98	4,30	6,65	6,75	8,58
	Βιομάζα στο μείγμα καυσίμου, % _{Θερμικής βάσης}	1,86	1,63	2,22	1,57	2,14
	Εναλλακτικές πρώτες ύλες (κλίνκερ & τσιμέντο), % _{Ξηρής βάσης}	6,0	6,1	7,0	5,5	5,1
	Αναλογία κλίνκερ προς τσιμέντο	0,850	0,844	0,831	0,847	0,844
Εκπομπές	Συνολικό ποσοστό κάλυψης εκπομπών, %	-	-	61,8	75,1	82,5
	Ποσοστό κάλυψης εκπομπών με συνεχείς μετρήσεις, %	-	-	80,9	53,5	52,8
	Σύνολο σκόνης, μετρικοί τόνοι	972	524	416	438	316
	Ειδικές εκπομπές σκόνης, g/τόνο _{Κλίνκερ}	83,5	42,2	37,0	35,7	23,9
	Ποσοστό κάλυψης εκπομπών σκόνης, %	-	-	100,0	92,9	100,0
	Σύνολο NOx, μετρικοί τόνοι	21.361	22.785	18.088	20.927	22.473
	Ειδικές εκπομπές NOx, g/τόνο _{Κλίνκερ}	1.835,0	1.832,5	1.610,4	1.705,8	1.702,9
	Ποσοστό κάλυψης εκπομπών NOx, %	-	-	100,0	100,0	100,0
	Σύνολο SOx, μετρικοί τόνοι	2.277	2.351	2.969	2.527	2.713
	Ειδικές εκπομπές SOx, g/τόνο _{Κλίνκερ}	195,6	189,1	264,3	206,0	205,6
	Ποσοστό κάλυψης εκπομπών SOx, %	-	-	88,9	100,0	100,0
Επιπτώσεις στους φυσικούς πόρους	Συνολική κατανάλωση θερμικής ενέργειας, TJ	40.768	43.504	39.512	43.970	46.862
	Ενεργειακή απόδοση, kcal/kg _{Κλίνκερ}	836,1	835,5	840,1	856,0	848,0
	Σύνολο δευτερογενών καυσίμων, μετρικοί τόνοι	68.050	89.170	122.790	127.665	163.537
	Συνολική κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας, GWh	1.536	1.581	1.481	1.600	1.752
	Συνολική κατανάλωση νερού, εκατ. m ³	3,9	4,3	3,8	3,9	3,8
	Ειδική κατανάλωση νερού, lt/τόνο _{Τσιμέντο}	300,0	315,5	305,4	287,1	255,1
	Κατανάλωση εξορυχθεισών πρώτων υλών, εκατ. μετρικοί τόνοι	19,0	20,2	18,2	20,0	21,7
	Κατανάλωση εναλλακτικών πρώτων υλών, εκατ. μετρικοί τόνοι	1,2	1,3	1,4	1,2	1,2
Υγεία και ασφάλεια	Αριθμός θανατηφόρων ατυχημάτων ιδίου προσωπικού	1	0	0	1	0
	Δείκτης θανατηφόρων ατυχημάτων ιδίου προσωπικού	2,69	0,00	0,00	2,68	0,00
	Αριθμός θανατηφόρων ατυχημάτων εργολάβων	0	1	1	1	0
	Αριθμός θανατηφόρων ατυχημάτων τρίτων μερών	0	1	1	0	0
	Ατυχήματα εργαζομένων που οδήγησαν σε απώλεια χρόνου εργασίας (LTIs)	8	2	8	13	11
	Δείκτης συχνότητας ατυχημάτων ιδίου προσωπικού που οδήγησαν σε απώλεια χρόνου εργασίας (LTIFR)	1,13	0,28	1,10	1,75	1,54
	Αριθμός χαμένων εργάσιμων ημερών ιδίου προσωπικού	905	110	494	936	313
	Δείκτης σοβαρότητας ατυχημάτων ιδίου προσωπικού που οδήγησαν σε απώλεια χρόνου εργασίας	127,7	15,3	67,6	126,0	43,8
	Ατυχήματα εργολάβων που οδήγησαν σε απώλεια χρόνου εργασίας (LTIs)	12	6	8	7	2

Σημειώσεις

1 Η ενοποίηση των στοιχείων έγινε με βάση τη συμμετοχή του Ομίλου το συγκεκριμένο έτος.

2 Οι έμμεσες εκπομπές CO₂ σχετίζονται με τις εκπομπές που προκαλούνται κατά την παραγωγή της ηλεκτρικής ενέργειας που καταναλώνεται στις εγκαταστάσεις μας. Για τον υπολογισμό αυτών των εκπομπών, χρησιμοποιούνται παράγοντες εκπομπής που παρέχονται από τους προμηθευτές ενέργειας ή άλλες δημόσιες πηγές. Σε περίπτωση που σχετικά δεδομένα δεν διατίθενται, χρησιμοποιούνται τα πιο πρόσφατα δεδομένα που διαθέτει η Πρωτοβουλία CSI.

Σημειώσεις

